

Försäkringsvillkor

KTP 2

Enligt överenskommelser mellan Fremia och Forena/Handelsanställdas förbund/
Akademikerförbunden
Folksam Tjänstepension AB, Folksam ömsesidig livförsäkring och
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)
Gäller från och med 1 januari 2026

Folksam

S4324 26-01

Innehåll

1 Försäkringsavtalet ... 4
1.1 Försäkringsgivare ... 4
1.2 Kollektivavtalsparter ... 4
1.3 Tecknande av försäkringsavtal ... 4
1.4 Försäkringsavtalets omfattning ... 5
1.5 Försäkringsavtalets upphörande ... 5
1.6 Försäkrad ... 5
1.7 Försäkringstagare ... 5
1.8 Förfogande över försäkringen ... 5
1.9 Kontrolluppgifter ... 5
2 Försäkringsförmåner ... 5
3 Premier ... 6
4 Hälsokrav ... 6
5 Pensionsmedförande lön ... 7
5.1 Begränsning av lönehöjning när mindre än fem år återstår till pensionsåldern ... 7
6 Pensionsgrundande tjänstetid ... 8
7 Samordning ... 8
8 Förmånsbestämd ålderspension ... 8
8.1 Förmånsbestämda ålderspensionens storlek ... 8
8.2 Förmånsbestämda ålderspensionens storlek vid lönesänkning ... 9
9 Ursprunglig KTPK ... 9
10 Förmånsbestämd familjepension ... 9
10.1 Förmånsbestämda familjepensionens storlek ... 10
10.2 Förmånsbestämda familjepensionens storlek vid lönesänkning ... 10
10.3 Särskilda regler och begränsningar ... 10
10.4 Spjälkning familjepension ... 10
10.5 Avstående från framtida intjänande av familjepension ... 11
11 Särskild barnpension ... 11
12 Familjeskydd ... 11
12.1 När försäkringsskyddet träder i kraft ... 11
12.2 När försäkringsskyddet upphör ... 11
12.3 Familjeskyddets storlek ... 12
12.4 Samordning ... 12
12.5 Avstående från eller återgång till familjeskydd ... 12
13 KTPK- egenpension tecknad före 2021 ... 12
13.1 Den försäkrades valmöjligheter ... 12
13.2 Ålderspension ... 12
13.3 Återbetalningsskydd ... 13
13.4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension ... 13
13.5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring ... 14
14 Förmånstagarförordnande ... 15
14.1 Generellt förmånstagarförordnande ... 15
14.2 Särskilt förmånstagarförordnande ... 16
14.3 Förmånstagares rätt att avstå ... 16
14.4 Förmånstagares ändringsmöjligheter ... 16
15 Premiebefrielse vid arbetsoförmåga ... 17
15.1 Anmälan ... 17
16 Kollektiv slutbetalning ... 18
17 Sjukpension ... 18
17.1 Sjukpensionens storlek ... 19
18 Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – KTP Utland ... 19
18.1 Förutsättningar för KTP Utland ... 20
18.2 Kompensation ålderspension och efterlevandepension ... 20
18.3 Pensionsmedförande lön ... 20
18.4 Sjukpension vid utlandstjänstgöring ... 20
18.5 Ålderspension vid utlandstjänstgöring ... 21

18.6 Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring 21
18.7 Återkallande till Sverige 22

19 Fortsättningsförsäkring 22

20 Efterskydd 22
20.1 Efterskydd vid dödsfall 22
20.2 Efterskydd vid arbetsoförmåga 22

21 Flytt av pensionskapital 22
21.1 Flytt av pensionskapital avseende KTPK-egenpension tecknad före 2021 22
21.2 Flytt av Ursprunglig KTPK 23
21.3 EU-flytt 23

22 Utbetalning av pension 23
22.1 Ålderspension 23
22.2 Minskning av ålderspension före 65 års ålder vid samtidig ersättning på grund av sjukdom 24
22.3 Förtida uttag 24
22.4 Uppskjutet uttag 24
22.5 Temporärt uttag 25
22.6 Partiellt uttag 25
22.7 Uppehåll i utbetalningen 25
22.8 Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning 25
22.9 KTPK-egenpension tecknad före 2021 26
22.10 Utbetalning till efterlevande 26
22.11 Förmånstagarens ändringsmöjligheter 28
22.12 Sjukpension 29
22.13 Utbetalningstermin 29
22.14 Engångsutbetalning av små pensionsbelopp 29
22.15 Medgivande 29
22.16 Felaktigt utbetalt belopp 29
22.17 Oriktiga uppgifter 30
22.18 Räntebestämmelser 30

23 Avgifter och skatter 30
23.1 Avgifter för KTPK-egenpension tecknad före 2021 30
23.2 Skatter 30

24 Fördelning av överskott 30
24.1 Förmånsbestämd försäkring 31
24.2 Premiebestämd försäkring (traditionell förvaltning), KTPK-egenpension tecknad före 2021 31
24.3 Familjeskydd 32

25 Skaderegistrering 32

26 Begränsning av ansvar 32

27 Force majeure 32

28 Begränsningar av försäkrings giltighet 33
28.1 Krigstillstånd i Sverige 33
28.2 Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige 33
28.3 Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter 33

29 Behandling av personuppgifter 33

30 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism 33

31 Ändring av försäkringsvillkor 34

32 Om vi inte skulle komma överens 34
32.1 Vänd dig först till oss på Folksam 34
32.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende 34
32.3 Kundombudsmannen Folksam 34
32.4 Allmän domstol 35
32.5 Extern rådgivning 35
32.6 Nämnder 35

33 Begreppsförklaringar 35

1 Försäkringsavtalet

1.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare för förmånsbestämd ålderspension, ursprunglig KTPK, förmånsbestämd familjepension, familjeskydd, särskild barnpension, KTPK-egenpension tecknad före 2021 med traditionell förvaltning samt kollektiv slutbetalning är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, med organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension. Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade.

Försäkringsgivare för sjukpension och premiebefrielse vid arbetsoförmåga är försäkringsföretaget Folksam ömsesidig livförsäkring, med organisationsnummer 502006-1585, nedan kallat Folksam liv.

Försäkringsgivare för KTPK-egenpension tecknad före 2021 med fondförvaltning är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), med organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring.

Företagen är registrerade i Sverige. Styrelserna har sina säten i Stockholm. Huvudkontorets adress, för respektive företag, är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. Företagens verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen. För mer information om företagen, gå in på folksam.se. Med Folksam avses samtliga ovan nämnda företag i dessa försäkringsvillkor, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Aktuella försäkringsvillkor finns på folksam.se.

1.2 Kollektivavtalsparter

Dessa försäkringsvillkor baseras på överenskommelser mellan Fremia och Forena/Handelsanställdas förbund/Akademikerförbunden samt mellan Fremia och Förhandlings- och samverkansrådet PTK vad avser KTPK-egenpension, ursprunglig KTPK och familjeskydd och gäller för anställda som omfattas av KTP 2.

Försäkringsvillkoren är fastställda av Folksam, efter godkännande av kollektivavtalsparterna och gäller från 1 januari 2026. För försäkringsfall som inträffat tidigare än 1 januari 2026 gäller de villkor som gällde då försäkringsfallet inträffade om inte annat framgår av dessa villkor.

1.3 Tecknande av försäkringsavtal

Arbetsgivare som ska teckna försäkringsavtal avseende anställd personal ska fylla i en anmälan om anslutning till Folksam kooperativa tjänstepensioner, vilken ska ange tidpunkt från vilken anslutningen ska äga rum, de grupper av anställda som ska anslutas samt försäkringens omfattning. Ingånget avtal bekräftas genom en anslutningsbekräftelse.

Folksams ansvarighet inträder tidigast från och med den tidpunkt som anges i arbetsgivarens anslutningsbekräftelse till Folksam kooperativa tjänstepensioner. Omfattas någon anställd av i KTP 2 angiven garanti, ska anslutning ske senast från och med den tidpunkt då garantin börjar gälla.

Arbetsgivare ska till anslutning anmäla alla anställda som omfattas av KTP 2. Arbetsgivaren är vidare skyldig att anmäla alla ändringar av den anställdes löneförmåner och andra omständigheter som enligt kollektivavtalet påverkar pensionsförmånerna.

KTP 2 omfattar tjänstemän födda före 1 juli 1978 som har en ordinarie arbetstid som uppgår till minst åtta timmar per helgfri vecka, räknat i genomsnitt under en period av tre kalendermånader. Den som är anställd som vikarie eller visstidsanställd omfattas av KTP 2 först sedan anställningen varat längre tid än tre kalendermånader. KTP 2 gäller då retroaktivt från anställningens början.

För person som inte omfattas av KTP 2, till exempel verkställande direktörer i aktiebolag, kan försäkringsskyddet börja gälla tidigast när Folksam mottagit skriftlig inträdesanmälan. På motsvarande sätt gäller, vid utträde, att försäkringsskyddet upphör tidigast när Folksam mottagit skriftlig anmälan om utträde.

Dessutom erfordras, för att försäkringsskyddet ska inträda, att den anställde är fullt arbetsför. I vissa fall krävs hälsoprövning, *se punkt 4, Hälsokrav.*

Arbetsgivaren är skyldig att lämna uppgifter om den anställdes hälsotillstånd med mera som erfordras för bedömning av Folksams risk.

1.4 Försäkringsavtalets omfattning
För försäkringsavtalet gäller överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna i tillämpliga delar, försäkringsvillkor, försäkringsavtalslagen och svensk lag i övrigt samt för Folksams verksamhet vid var tid gällande aktuella försäkringstekniska riktlinjer. Försäkringsavtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen lämnat till Folksam.

1.5 Försäkringsavtalets upphörande
Försäkringsavtal med Folksam kan inte sägas upp av någon part så länge arbetsgivaren, beträffande någon kategori av anställda, är bunden av kollektivavtal som medför att anställd kan omfattas av i KTP 2 angiven garantibestämmelse. Försätts arbetsgivaren i konkurs eller inleds ett likvidationsförfarande har Folksam rätt att säga upp försäkringsavtalet till upphörande från den tidpunkt då konkursen respektive likvidationen avslutas.

Är arbetsgivaren inte bunden av kollektivavtal gäller försäkringsavtalet till dess det skriftligen sagts upp av arbetsgivaren eller Folksam. Försäkringsavtalet upphör tidigast vid utgången av månaden efter att uppsägningen avsänts. Folksam har rätt att säga upp försäkringsavtalet om arbetsgivaren inte betalat premien i rätt tid eller på annat sätt bryter mot villkoren i försäkringen.

1.6 Försäkrad
Försäkrad är den anställde på vars liv och hälsa försäkringen gäller. I fråga om rätten till pension, rätten att välja till återbetalningsskydd och förmånstagare, rätten att ändra försäkringen samt rätten att eventuellt kunna flytta intjänat pensionskapital avses varje försäkrad som försäkringstagare.

1.7 Försäkringstagare
Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare som tecknar försäkringen med den anställde som försäkrad.

1.8 Förfogande över försäkringen
Försäkringen får inte pantsättas eller belånas. Den får inte heller överlåtas eller återköpas i strid mot bestämmelser i inkomstskattelagen eller på annat sätt ändras så att den inte längre uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.
Varken försäkringstagare, försäkrad eller förmånstagare har rätt till återköp av försäkringen.

1.9 Kontrolluppgifter
Folksam lämnar i förekommande fall kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

2 Försäkringsförmåner

Dessa försäkringsvillkor gäller för förmånsbestämd ålderspension, ursprunglig KTPK, förmånsbestämd familjepension, familjeskydd, särskild barnpension, KTPK-egenpension tecknad före 2021, premiebefrielse, kollektiv slutbetalning och sjukpension inom KTP 2 och för vilka dessa försäkringsvillkor är gällande i tillämpliga delar.

För KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021 gäller särskilda försäkringsvillkor.

För försäkringar där premieinbetalning inte längre sker kvarstår eventuell rätt till intjänad pension enligt reglerna för fribrev.

Enskild försäkrings omfattning gällande förmånsbestämd KTP 2 framgår av Pension- och försäkringsbesked och premiebestämd KTP 2 av Försäkringsbesked och Pensionsbesked.

3 Premier

Arbetsgivaren ska betala hela premien för anställd som omfattas av KTP 2, så länge anställningen består.

Premier fastställs av Folksam enligt gällande försäkringstekniska riktlinjer och gäller för ett kalenderår i taget, om inte annat beslutas av Folksam. Premien ska betalas, enligt faktura, till Folksam senast vid fakturans förfallodag. Vid betalning efter förfallodagen debiteras ränta med den räntesats som Folksam bestämt ska gälla vid varje tidpunkt. Arbetsgivare, som tecknat försäkring senare än vad denne enligt överenskommelse varit tvungen till, ska betala premie jämte ränta från den dag premien skulle ha förfallit om försäkringen hade tecknats i tid. För retroaktiva premier avseende ny försäkring eller försäkringsändringar tillkommer ränta med den procentsats som Folksam bestämt ska gälla vid varje tidpunkt.

Premien ska betalas från och med den månad då den anställde omfattas av försäkringarna, till och med månaden före den månad då ordinarie pensionsålder uppnås, eller den försäkrade påbörjat helt uttag av sin ålderspension, försäkringsavtalet upphör eller inte längre gäller för den anställde. Är pensionsåldern lägre än 65 år ska dock premien betalas till och med månaden då pensionsåldern uppnås.

Arbetar den försäkrade efter 65 år alternativt efter den lägre avtalade pensionsåldern ska premie för sjukpension och premie för premiebefrielse av sjukpensionspremien betalas, dock längst till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år.

Anmärkning
När rätt till premiebefrielse, *se punkt 15 Premiebefrielse vid arbetsoförmåga*, eller kollektiv slutbetalning, *se punkt 16 Kollektiv slutbetalning,* finns betalar dessa försäkringar premierna i stället för arbetsgivaren.

4 Hälsokrav

För att försäkringsskyddet ska inträda krävs att den försäkrade är fullt arbetsför i den anställning som ligger till grund för inträdesanmälan. I vissa fall krävs dessutom hälsoprövning, som till exempel för personer som inte omfattas av eller tidigare varit undantagna från KTP 2 samt vid tillval av återbetalningsskydd för KTPK-egenpension tecknad före 2021. Om återbetalningsskydd läggs till mer än tolv månader efter en familjehändelse, fordras hälsodeklaration. För försäkrad som inte uppfyller hälsokraven gäller återbetalningsskydd endast för framtida premier.

Om den försäkrade tidigare avstått från familjeskydd och åter vill omfattas av familjeskydd mer än tolv månader efter en familjehändelse fordras hälsodeklaration. Försäkrad som inte uppfyller hälsokraven kan inte åter omfattas av familjeskydd.

Med familjehändelse avses att den försäkrade gifter sig, blir sambo eller får barn.

Eventuell hälsoprövning görs av Folksam.

Folksam har rätt att, efter inhämtande av samtycke från den försäkrade, infordra de uppgifter och handlingar som behövs för bedömning av den försäkrades hälsa. Bedömningen av hälsotillståndet får grundas på uppgifter som lämnas av arbetsgivaren, den försäkrade, Försäkringskassan, läkare, vårdinrättning eller liknande.

4.1 Definition av fullt arbetsför
Med fullt arbetsför, i den anställning som ligger till grund för inträdesanmälan, menas att den försäkrade kan fullgöra sitt arbete utan undantag och inte får ersättning som har samband med egen sjukdom, skada eller funktionshinder, eller under tid som sådan ersättning förklaras vilande.

4.2 Huvudregel
Försäkringsskyddet inträder, om den försäkrade vid tidpunkten för försäkringens ikraftträdande är arbetsför i den anställning som ligger till grund för anmälan. Partiellt arbetsför anställd beviljas försäkring på den arbetstid och lön som motsvarar den faktiska arbetsförmågan i anställningen, förutsatt att denna minst motsvarar arbetstidskravet enligt KTP 2.

4.3 Undantag

För den tid som en redan gällande KTP 2 eller KTP-liknande försäkring är helt premiebefriad, därför att den försäkrade är helt eller delvis arbetsoförmögen, kan inträde inte beviljas i ny anställning inom KTP 2 förrän rätten till hel premiebefrielse upphör.

I samband med nyanslutning av arbetsgivare beviljas inte inträde hos Folksam för försäkrad som redan omfattas av motsvarande, av arbetsgivaren tecknad försäkring hos annan försäkringsgivare och där tjänstemannen på grund av arbetsoförmåga har tillerkänts hel premiebefrielse. När rätt till hel premiebefrielse upphör, gäller huvudregeln enligt ovan.

För att inträde ska beviljas för tjänsteman som tidigare, i enlighet med bestämmelse om KTP 2, har avstått från - eller beviljats undantag - från KTP 2, krävs att tjänstemannen uppfyller Folksams vid varje tidpunkt gällande hälsoprövningsregler.

5 Pensionsmedförande lön

Försäkringsförmåner och premier beräknas utifrån en pensionsmedförande lön, som grundar sig på den lön arbetsgivaren anmäler till Folksam. Den pensionsmedförande lönen begränsas till 30 inkomstbasbelopp.

I den pensionsmedförande lönen ska ingå:
- Den aktuella avtalade årslönen. Semestertillägget beaktas genom att månadslönen multipliceras med 12,2*.
- Rörlig lön i form av prestationsberoende bonus, provision eller liknande med ett genomsnitt av vad som betalats under de närmast förgående fem åren. Om en sådan genomsnittberäkning inte kan göras till exempel därför att anställningen ännu inte varat i fem år, ska arbetsgivaren beräkna den pensionsmedförande lönens storlek med ett genomsnitt av den utbetalda lönen under den faktiska anställningstiden.
- Värdet av fri kost och logi enligt Skatteverkets anvisningar.
- Ersättning för skiftarbete, förskjuten arbetstid (ob-tillägg), jourtid, restidsersättning eller liknande enligt vad som har utbetalats det närmast föregående året.

*Annan beräkning gäller enligt övergångsregler för tjänsteman anställd före 1 januari 2018 som innebär att den fasta månadslönen i stället multipliceras med 12,3.

Värdet av eventuella andra förmåner ska normalt inte ingå i den pensionsmedförande lönen. Övertidsersättning ingår inte i den pensionsmedförande lönen.

Om överenskommelse träffats mellan arbetsgivare och anställd om exempelvis löneväxling (avstående av lön för erhållande av annan förmån) eller delpensionslösning kan två olika löner anmälas in. Sjukpension beräknas alltid på den lägre lönen. Övriga förmåner kan beräknas på den högre lönen som skulle ha gällt om överenskommelse inte träffats.

5.1 Begränsning av lönehöjning när mindre än fem år återstår till pensionsåldern

Lönehöjning när det återstår mindre än fem år till den försäkrades avtalade pensionsålder är inte alltid fullt ut pensionsmedförande för förmåner enligt KTP 2. Begränsningen gäller dock inte förmånen sjukpension.

Lönehöjningen blir pensionsgrundande endast upp till en viss maximal procentsats. Resten av lönehöjningen blir inte pensionsgrundande. Den maximala lönehöjning som blir pensionsgrundande är knuten till höjningen av inkomstbasbeloppet enligt följande:

Antalet månader kvar till pensionsåldern	Maximal lönehöjning som blir pensionsgrundande
1-12	1,00 x höjningen av inkomstbasbeloppet
13-24	1,05 x höjningen av inkomstbasbeloppet
25-36	1,10 x höjningen av inkomstbasbeloppet
37-48	1,15 x höjningen av inkomstbasbeloppet
49-59	1,20 x höjningen av inkomstbasbeloppet

Med höjningen av inkomstbasbeloppet menas den procentuella förändringen av inkomstbasbeloppet från året före året för lönehöjningen, till året för lönehöjningen.

För anställd som har mindre än fem år kvar till pensionsåldern ska reglerna för fastställande av pensionsmedförande lön inte tillämpas för anställda vars pensionsmedförande lön höjs vid återgång i normal tjänstgöring efter tid med korttidsarbete med stöd enligt lag (2013:948).

6 Pensionsgrundande tjänstetid

Tjänstetid kan tillgodoräknas under tid då den försäkrade omfattas av KTP 2, tidigast från och med månaden efter den under vilken den försäkrade fyllt 28 år och som längst till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension. Tjänstetid kan i vissa fall tillgodoräknas under tjänstledighet.

Under tid som den försäkrade har valt alternativ pensionslösning tillgodoräknas inte tjänstetid för lönedelar som omfattas av alternativ pensionslösning. Försäkrad som tidigare har haft alternativ pensionslösning kan därför ha olika tjänstetider under respektive över lönegränsen som gällt för den alternativa pensionslösningen i tidigare anställning.

För oreducerad pension krävs en tjänstetid om minst 360 månader. Vid kortare tjänstetid än 360 månader minskas pensionen med 1/360 för varje månad som fattas.

Även tidigare intjänad tjänstetid kan vara pensionsgrundande enligt regler om samordning i KTP 2, *se punkt 7, Samordning.*

7 Samordning

Om den försäkrade har intjänad tjänstetid och pensionsrätt i tidigare anställning i vilken KTP-planen har tillämpats, ingår dessa i beräkningen av ålderspension, familjepension och särskild barnpension.

Om en annan pensionsplan än KTP-planen har tillämpats i tidigare anställning och denna plan är likvärdig med KTP-planen gäller motsvarande. I övriga fall tillgodoräknas tidigare tjänstetid utifrån en beräkning som görs av Folksam grundad på att den tidigare intjänade pensionen värderas jämfört med KTP 2.

8 Förmånsbestämd ålderspension

Den försäkrade har rätt till ålderspension från 65 års ålder. Pensionen betalas livet ut om ingen annat begärts. Ålderspensionen kan betalas ut från en annan tidpunkt som den försäkrade begär, helt eller delvis eller under en begränsad tid om minst 5 år. Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning. Den försäkrade kan också göra uppehåll i utbetalningen, *se punkt 22, Utbetalning av pension.*

Rätten till ålderspension upphör senast månaden efter det att den försäkrade avlider eller rätten till pension annars upphör till exempel på grund av att ålderspensionen är färdigutbetald eller att nya uppgifter om anställningen inkommit.

8.1 Förmånsbestämda ålderspensionens storlek

Ålderspensionens storlek beräknas utifrån den försäkrades pensionsmedförande lön, *se punkt 5, Pensionsmedförande lön* och pensionsgrundande tjänstetid, *se punkt 6, Pensionsgrundande tjänstetid*, samt nedanstående procentsatser för respektive lönedel och de basbeloppsgränser som gällde månaden före den då rätt till ålderspension uppnås.

Pensionsmedförande lön	Pension
- 7,5 inkomstbasbelopp	10 procent
7,5 – 20 inkomstbasbelopp	65 procent
20 – 30 inkomstbasbelopp	32,5 procent

Vid avtalad pensionsålder som är lägre än 65 år beräknas storleken på ålderspensionen, till och med månaden före 65 års ålder, enligt följande procenttal av den pensionsmedförande lönen.

Pensionsmedförande lön	Pension
- 20 inkomstbasbelopp	65 procent
20 – 30 inkomstbasbelopp	32,5 procent

Med inkomstbasbelopp avses här inkomstbasbeloppet för det år då den försäkrade uppnår rätten till ålderspension. Uppnås rätten till ålderspension i januari avses inkomstbasbeloppet för förgående år.

Ovanstående pension förutsätter att premier betalas fram till den avtalade pensionsåldern och att den försäkrade uppnår minst den tjänstetid som krävs för oreducerad pension, *se punkt 6, Pensionsgrundande tjänstetid.*

I beräkningen av ålderspensionens storlek ingår eventuell tidigare intjänad ålderspension inom KTP 2 samt eventuell annan ålderspension utanför KTP 2. Folksam Tjänstepension betalar enbart ut ålderspension som tjänats in i KTP 2.

Om den försäkrade slutar sin anställning före pensionsåldern eller om pensionsavtalet upphör att gälla, ändras försäkringen till att motsvara den pension som hittills är intjänad.

Försäkringen ändras enligt reglerna för fribrev.

Eventuell premiebefrielse gäller till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension. I dessa fall beräknas storleken på den förmånsbestämda ålderspensionen på den pensionsmedförande lön, inkomstbasbelopp och basbeloppsgränser som gällde månaden före den då rätt till premiebefrielse inträdde. Pensionstillägg kan tillkomma, *se punkt 24, Fördelning av överskott.*

Försäkrad med pensionsmedförande lön över tio inkomstbasbelopp kan enligt KTP 2 komma överens med sin arbetsgivare om att tillämpa annan pensionslösning för lönedelar mellan som lägst 7,5 inkomstbasbelopp och högst 30 inkomstbasbelopp. Förmånsbestämd ålderspension beräknas då endast på lönedel upp till den lönegräns som den alternativa pensionslösningen är avtalad att gälla ifrån. En överenskommelse om alternativ pensionslösning gäller så länge anställningen hos den aktuella arbetsgivaren består.

8.2 Förmånsbestämda ålderspensionens storlek vid lönesänkning

Om den försäkrade får sin pensionsmedförande lön sänkt kan ålderspensionen beräknas på annat sätt än ovan. En lönesänkning kan i dessa fall ge ett så kallat lönesänkningsfribrev vilket innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen blir högre än den skulle varit om den enbart beräknats utifrån den pensionsmedförande lönen efter lönesänkning.

Lönesänkningsfribrev är det fribrevsbelopp som svarar mot den bortfallande lönedelens ålderspension och är en förmån utöver den lägre lönens planenliga förmån. Vid framtida löne-höjningar minskas lönesänkningsfribrevet och inräknas successivt i den planenliga förmånen för att helt vara inräknade den dagen förmånen uppgår till de belopp som ursprungligen gällde före lönesänkningen.

9 Ursprunglig KTPK

Ursprunglig KTPK (KTPK) är en ålderspension som betalas livet ut från 65 års ålder om inget annat begärts. Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning. Den försäkrade kan också göra uppehåll i utbetalningen, *se punkt 22, Utbetalning av pension*. Från och med 1 januari 1992 sker ingen inbetalning av premier till KTPK, förutom i de fall den försäkrade den 31 december 1991 var arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och premien även fortlöpande efter den 1 januari 1992 betalas in genom premiebefrielseförsäkringen.

10 Förmånsbestämd familjepension

Förmånsbestämd familjepension tjänas in under tid då den försäkrade omfattas av KTP 2 och har en pensionsmedförande lön som överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp. Intjänande kan ske tidigast från och med månaden efter den försäkrade fyller 28 år och till och med månaden då premieinbetalningen upphör eller som längst till och med månaden före då försäkrade har rätt till ålderspension. Eventuell rätt till intjänad pension kvarstår även efter att den försäkrade uppnått pensionsåldern.

Om den försäkrade slutar sin anställning före pensionsåldern eller om pensionsavtalet upphör att gälla, ändras försäkringen till att motsvara den pension som hittills är intjänad.

Försäkringen ändras enligt reglerna för fribrev.

10.1 Förmånsbestämda familjepensionens storlek

Familjepensionens storlek beräknas utifrån ett grundbelopp. Grundbeloppet beräknas på den del av den försäkrades pensionsmedförande lön, *se punkt 5, Pensionsmedförande lön*, som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp och den försäkrades pensionsgrundande tjänstetid, *se punkt 6, Pensionsgrundande tjänstetid.* Grundbeloppet beräknas med nedanstående procenttal för respektive lönedel.

Om den försäkrade avlider under tid med korttidsarbete enligt lag om korttidsarbete ska familjepensionen beräknas på den pensionsmedförande lön som gällde månaden närmast före korttidsarbetet.

Pensionsmedförande lön	Grundbelopp
7,5 förhöjt prisbasbelopp – 20 prisbasbelopp	32,5 procent
20 prisbasbelopp – 30 prisbasbelopp	16,25 procent

Ovanstående gäller om den försäkrade uppnår minst den tjänstetid som krävs för oreducerad pension. Uppnås inte detta tjänstetidskrav reduceras pensionen.

Hade den försäkrade rätt till premiebefrielse eller ålderspension, vid dödsfallet, beräknas familjepensionens storlek på den pensionsgrundande lön och de basbeloppsgränser som gällde månaden innan premiebefrielse/ålderspension.

10.2 Förmånsbestämda familjepensionens storlek vid lönesänkning

Om den försäkrade får sin pensionsmedförande lön sänkt kan familjepensionen beräknas på annat sätt än ovan. En lönesänkning kan i dessa fall ge ett så kallat lönesänkningsfribrev vilket innebär att familjepensionen blir högre än den skulle varit om den enbart beräknats utifrån den pensionsmedförande lönen. Lönesänkningsfribrev är det fribrevsbelopp som svarar mot den bortfallande lönedelens familjepension och är en förmån utöver den lägre lönens planenliga förmån. Vid framtida lönehöjningar minskas lönesänkningsfribrevet och inräknas successivt i den planenliga förmånen för att helt vara inräknade den dagen förmånen uppgår till de belopp som ursprungligen gällde före lönesänkningen.

10.3 Särskilda regler och begränsningar

Rätt till familjepension för barn saknas i de fall adoption sker

- när den försäkrades arbetsförmåga var varaktigt nedsatt med minst 50 procent eller
- när den försäkrade led av sjukdom som inom 6 månader efter adoptionen var orsaken till den försäkrades död eller
- efter att den försäkrade fyllt 60 år.

Om adoptionen avser makes barn eller kan det antas att den försäkrade vid adoptionen inte hade vetskap om sjukdomens livshotande art har barnet dock rätt till familjepension.

Om adoptionen skett efter att den försäkrade fyllt 60 år och adoptionen skett mer än 5 år före den försäkrades dödsfall, eller avser makes barn, har barn dock rätt till familjepension.

Rätt till familjepension för efterlevande make saknas i de fall äktenskap ingåtts

- när den försäkrades arbetsförmåga var varaktigt nedsatt med minst 50 procent eller
- när den försäkrade led av sjukdom som inom 6 månader efter ingått äktenskap var orsaken till den försäkrades död eller
- efter att den försäkrade fyllt 60 år

Finns gemensamt barn eller kan det antas att den försäkrade vid giftermålet inte hade vetskap om sjukdomens livshotande art har den efterlevande maken rätt till familjepension.

Om äktenskap ingåtts efter att den försäkrade fyllt 60 år och äktenskapet varat mer än 5 år eller om gemensamma barn finns, har den efterlevande maken dock rätt till familjepension.

Oavsett vad som angivits ovan kan Folksam Tjänstepension, efter prövning av KTP-nämnden, betala ut familjepension till efterlevande make och barn. Vid denna prövning tas bland annat hänsyn till om äktenskapet har föregåtts av sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden och längden på detta sammanboende.

10.4 Spjälkning familjepension

Den försäkrade kan vid äktenskapsskillnad, inom ett år från att skilsmässan vunnit laga kraft, inkomma med begäran om att den frånskilda maken/makan helt eller delvis ska kvarstå som

förmånstagare till familjepension som intjänats under äktenskapstid, så kallad spjälkad familjepension. Rätten till familjepension upphör om den frånskilda maken/makan gifter om sig, oavsett ålder vid giftermålet. Spjälkningen kan inte återkallas vilket innebär att den försäkrade inte kan upphäva spjälkningen utan godkännande av den frånskilda maken/makan.

10.5 Avstående från framtida intjänande av familjepension

Om den pensionsmedförande lönen överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp och den försäkrade saknar ett aktivt intjänande av alternativ pensionslösning, kan den försäkrade efter anmälan till Folksam välja att de framtida premierna för familjepensionen i stället ska användas till att förstärka KTPK-egenpensionen. Avståendet omfattar hela familjepensionspremien och gäller tidigast från och med månaden efter den månad då Folksam mottagit och godkänt den försäkrades kompletta anmälan. Inget medgivande krävs från arbetsgivaren. Den familjepension som vid avståendet redan är intjänad, kvarstår på försäkringen som fribrev.

Rätten att avstå framtida intjänande av familjepension omfattar även de försäkrade vars premiebetalning upprätthålls genom premiebefrielseförsäkringen på grund av arbetsoförmåga, oavsett när arbetsoförmågan inträffade eller om anställningen pågår eller har upphört.

Om den försäkrade har fler än en försäkring i KTP 2 ska den pensionsmedförande lönen för minst en av dessa överstiga 7,5 förhöjda prisbasbelopp. Avståendet omfattar samtliga försäkringar i KTP 2.

För att omfattas av rätten till avstående enligt ovan krävs att villkoren är uppfyllda vid avståendetidpunkten. Retroaktiva ändringar, som medför att villkoren för avstående inte längre är uppfyllda per avståendetidpunkten, kan medföra att avståendet annulleras.

Avståendeval, gäller för all framtid även om den försäkrade byter anställning – för samtliga anställningar inom KTP 2 oavsett kollektivavtalsområde.

11 Särskild barnpension

Arvsberättigade barn i första led som inte fyllt 20 år har rätt till särskild barnpension. Pensionen börjar betalas ut månaden efter den försäkrades dödsfall. Rätten till ersättning kan även i särskilda fall gälla barn som fyllt 20 år, *se punkt 22.10.3 Utbetalning av familjepension.*

Särskild barnpension beräknas som ett grundbelopp motsvarande 16 procent av den försäkrades lön upp till 7,5 förhöjda prisbasbelopp. Barnpension betalas ut med en viss procent av grundbeloppet, beroende på hur många förmånstagare det finns. *Se punkt 22.10.5 Utbetalning av särskild barnpension.*

Om den försäkrade avlider under tid med korttidsarbete enligt lag om korttidsarbete ska särskild barnpensionen beräknas på den pensionsmedförande lön som gällde månaden närmast före korttidsarbetet.

12 Familjeskydd

Familjeskyddet är ett obligatoriskt skydd som omfattar den anställde och betalas ut till efterlevande i fem år.

12.1 När försäkringsskyddet träder i kraft

Familjeskydd är gällande under tid som den försäkrade omfattas av KTP 2.

12.2 När försäkringsskyddet upphör

För familjeskydd gäller att försäkringen upphör när den försäkrade

- Inte längre är anställd och inte heller omfattas av försäkringen via en ny anställning som ger rätt till familjeskydd.
- Uppnår sin pensionsålder*, eller när uppsägningen av arbetsgivarens anslutning till Folksam träder i kraft. *Se punkt 1.5, Försäkringsavtalets upphörande.*

* Anmärkning. Har den försäkrade pensionerats enligt särskild överenskommelse med arbetsgivaren och premie betalats av arbetsgivaren gäller familjeskydd så lång tid premien avser, dock längst till ordinarie pensionsålder.

12.3 Familjeskyddets storlek
Familjeskyddets årsbelopp är två förhöjda prisbasbelopp, det vill säga det förhöjda prisbasbelopp som gällde vid dödsfallet.

12.4 Samordning
Den försäkrade kan aldrig omfattas av mer än en familjeskyddsförsäkring i KTP 2.

Övergångsbestämmelser
Försäkrad som den 1 januari 1990 var arbetsoförmögen och berättigad till sjukpension enligt KTP-planen och därefter inte återfått arbetsförmågan, omfattas inte av familjeskydd. Försäkrad som insjuknat under perioden 1 januari 1990 - 30 juni 1990 – med vissa undantag – omfattas av familjeskydd så länge den försäkrade har rätt till sjukpension utan avbrott.

12.5 Avstående från eller återgång till familjeskydd
Försäkrade som omfattas av KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021 kan efter anmälan på särskild blankett till Folksam välja att avstå familjeskydd. Premien för familjeskyddet placeras då i stället i den försäkrades KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021. Rätten att avstå familjeskyddet omfattar även de försäkrade vars premiebetalning upprätthålls genom premiebefrielseförsäkringen på grund av arbetsoförmåga.

För försäkrad som omfattas av alternativ pensionslösning (tiotaggarlösning) finns enligt planens regler möjlighet att avstå från inbetalningar till KTPK-egenpension för att i stället använda premieutrymmet till en högre inbetalning till den alternativa pensionslösningen. Försäkrad som nyttjat möjligheten och som inte längre omfattas av KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021, måste först återgå till KTPK-egenpension innan val att avstå familjeskydd är möjlig.

Avstående gäller tills den försäkrade anmäler en ändring. Om den försäkrade åter vill omfattas av familjeskydd ska den försäkrade göra det genom anmälan på särskild blankett och klara hälsokraven, *se punkt 4, Hälsokrav.*

Avstående från eller återgång till familjeskydd gäller tidigast från och med månaden efter den månad då Folksam mottagit och godkänt den försäkrades kompletta anmälan. Inget medgivande krävs från arbetsgivaren.

13 KTPK- egenpension tecknad före 2021

KTPK-egenpension är en premiebestämd ålderspension. Pensionsåldern är 65 år.

För försäkringar där premieinbetalning inte längre sker kvarstår eventuell rätt till intjänad pension enligt reglerna för fribrev.

13.1 Den försäkrades valmöjligheter
Den försäkrade kan göra följande val för sin KTPK-egenpension tecknad före 2021:
- För fondförsäkring – välja vilken eller *vilka fonder som kapitalet ska placeras i.*
- Lägga till eller ta bort *återbetalningsskydd.*
- Lägga till, ändra, eller ta bort ett särskilt förmånstagarförordnande.
- Välja *tidpunkt för när ålderspensionen ska betalas ut.*
- Välja *utbetalningstid*, under hur lång tid ålderspensionen och eventuella återbetalningsskyddet ska betalas ut.

13.2 Ålderspension
Ålderspensionen betalas ut från och med den månad den försäkrade fyller 65 år. Utbetalningen pågår i fem år om inget annat val görs. Inför pensioneringen kan den försäkrade ändra såväl pensioneringstidpunkt som utbetalningstid. Den försäkrade kan också välja att ta ut endast en del av pensionen. Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning. Den försäkrade kan också göra uppehåll i utbetalningen, *se punkt 22, Utbetalning av pension.*

Ålderspension gäller utan återbetalningsskydd. Den försäkrade kan välja att komplettera ålderspensionen med återbetalningsskydd. Försäkring utan återbetalningsskydd tillförs arvsvinst. Försäkringen upphör vid den försäkrades dödsfall. Då utbetalning påbörjas av en livsvarig ålderspension tillförs arvsvinst för pensionskapital som inte omfattas av återbetalningsskydd.

13.3 Återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan den försäkrade välja till återbetalningsskydd för hela pensionskapitalet, *se punkt 4, Hälsokrav*. Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen från och med månaden efter den försäkrades dödsfall.

Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid den försäkrades dödsfall. Utbetalning sker endast så länge som förmånstagare finns. Saknas förmånstagare vid dödsfallet sker ingen utbetalning och försäkringen upphör.

Om försäkring gäller med återbetalningsskydd kvarstår det även efter det att ålderspensionen börjar utbetalas.

Dödsfall innan ålderspension börjar utbetalas:
- Avlider den försäkrade innan ålderspensionen börjat utbetalas, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som utbetalas till förmånstagare under 5 år eller under den tid som den försäkrade valt.

Dödsfall under pågående utbetalning av ålderspension:
- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Dödsfall under uppehåll av utbetalning av ålderspension:
- Avlider den försäkrade under uppehåll av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

13.4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension

13.4.1 Så här placeras pensionskapitalet

Vid traditionell försäkring är det Folksam Tjänstepension som beslutar hur pensionskapitalet ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag.

Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

13.4.2 Pensionskapital

Med pensionskapital avses försäkringens aktuella värde, beräknat med hänsyn till:
- premieinbetalningar
- utbetalningar
- återbäringsränta
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för avgifter
- avdrag för avkastningsskatt
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Överskott tillförs försäkringen i form av återbäring. *Se punkt 24, Fördelning av överskott.*

För försäkring utan återbetalningsskydd tillförs försäkringen pensionskapital genom det överskott som uppstår då personer i försäkringskollektivet avlider, så kallad arvsvinst, *se punkt 33, Begreppsförklaringar.*

Avdrag för drifts- och skattekostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga drifts- och skattekostnaderna. Kostnadsutjämning över tiden kan göras.

Pensionskapitalet är inte garanterat utan kan både öka och minska. Folksam Tjänstepension lämnar ingen utfästelse om dess framtida värdetillväxt. Oavsett värdet på det framtida pensionskapitalet så kommer kunden minst få det pensionsbelopp som är garanterat, *se punkt 13.4.3, Garanterat pensionsbelopp.*

13.4.3 Garanterat pensionsbelopp

För varje inbetald premie har det bestämts ett delförsäkringsbelopp beräknat med de antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader, andra belastningar och avkastningsskatt som gällde vid varje premieinbetalningstillfälle, se nedan. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga garanterade försäkringsbeloppet.

Antaganden om ränta
Räntan antas till en viss procentsats, från vilken avdrag sker för avkastningsskatt och driftskostnader.

Antaganden om dödlighet
Antaganden om genomsnittlig dödsfallssannolikhet beräknas med tillgänglig statistik, med hänsyn tagen till de försäkrades ålder samt osäkerheten om deras faktiska livslängdsutveckling.

Antaganden om kostnader
Antaganden om driftskostnader syftar till att minst täcka Folksam Tjänstepension verkliga kostnader, med hänsyn tagen till osäkerheten om utvecklingen. Vid bestämmande av försäkringsbelopp sker belastning för driftskostnader på premie respektive försäkringsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet. Vid beräkning av andel i överskott tillämpas andra kostnadsbelastningar. För att för bedriva försäkringsverksamhet krävs att företaget har ett visst kapital utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning. Vid bestämmande av garanterat försäkringsbelopp kan därför en belastning ske på varje premie.

Antaganden om avkastningsskatt
Antagande om avkastningsskatt följer av gällande regler för beskattning av försäkringstagarnas medel.

13.5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör pensionskapitalets storlek. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Pensionskapitalet kan både öka och minska i värde.

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se.

Folksam Fondförsäkring har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

13.5.1 Fondbyte och fondfördelning

Den försäkrade kan när som helst ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds för KTPK-egenpension tecknad före 2021. Vid den försäkrades död inträder rätt för förmånstagare att ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna samt byta fonder. För ändringsmöjligheter, *se punkt 14.4 Förmånstagares ändringsmöjligheter.* Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam Fondförsäkring anvisar. För varje sådan transaktion har Folksam Fondförsäkring rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. *Se punkt 23, Avgifter och skatter.*

13.5.2 Ansvar vid fondhandel med mera
Köp och inlösen av fondandelar samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam Fondförsäkring erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likviddagar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kurssättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende. Folksam Fondförsäkring ansvarar i sådana fall inte för eventuell förlust till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam Fondförsäkring har förfarit med normal aktsamhet. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

13.5.3 Förändringar i valbara fonder
Folksam Fondförsäkring har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam Fondförsäkring rätt att placera kapitalet i valfri fond.

13.5.4 Fondinformation
Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se. Det går också att ringa Folksams kundtjänst för att få uppgifter om avkastning med mera.

13.5.5 Pensionskapital
I fondförsäkring ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för fondandelarnas värdeutveckling.

Pensionskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till:
- premieinbetalningar
- utbetalningar
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för avgifter
- avdrag för avkastningsskatt
- värdeutvecklingen i fondandelarna
- utdelning i fonderna
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

14 Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer till vem KTPK-egenpension med återbetalningsskydd samt familjeskydd ska betalas ut vid den försäkrades dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om förmånstagare saknas vid den försäkrades dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. Vid försäkringens tecknande gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som den försäkrade kan ändra. Om den försäkrade vill ändra det generella förordnandet, måste det göras genom en skriftlig anmälan till Folksam.

14.1 Generellt förmånstagarförordnande
Om den försäkrade inte har gjort något särskilt förmånstagarförordnande gäller ett generellt förmånstagarförordnande. Det innebär att förmånstagare vid den försäkrades död i nämnd ordning är:
1. Den försäkrades make/maka/registrerade partner/sambo.
2. Den försäkrades arvsberättigade barn i första led

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden, vid dödsfallet stadigvarande sammanbott med ogift försäkrad förutsatt att de:
- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Make/maka respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapsskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft, om inget annat följer av förordnandet.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

14.2 Särskilt förmånstagarförordnande

Upprättande, ändring samt återkallelse av förmånstagarförordnande för KTPK-egenpension med återbetalningsskydd respektive familjeskydd ska den försäkrade skriftligen anmäla till Folksam.

Den försäkrade kan när som helst under försäkringstiden anmäla ett nytt särskilt förmånstagarförordnande, eller anmäla en återgång till det generella förmånstagarförordnandet.

Det senast registrerade förordnandet i KTP 2 gäller i KTP 2 till dess att den försäkrade ändrar eller återkallar det.

Förmånstagare kan vara
a. make/maka/registrerad partner eller tidigare make/maka/registrerad partner
b. sambo eller tidigare sambo
c. arvsberättigade barn i första led/styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person under a) eller b)

Dessa begränsningar följer av bestämmelser i inkomstskattelagen. Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med den försäkrade, under förutsättning att även den försäkrade är ogift och att de:
- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner mellan dem såvida inget annat anges.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

Ett särskilt förordnande är gällande för den försäkrades samtliga försäkringar med återbetalningsskydd inom KTPK-egenpension. Om den försäkrade ändrar eller återkallar det särskilda förmånstagarförordnandet så påverkar ändringen samtliga försäkringar med återbetalningsskydd inom KTPK-egenpension, även de försäkringar som tecknats från och med 1 januari 2021.

14.3 Förmånstagares rätt att avstå

Förmånstagares rätt att avstå KTPK-egenpension tecknad före 2021 med återbetalningsskydd och familjeskydd, *se punkt 22.10.7 Förmånstagarens rätt att avstå.*

14.4 Förmånstagares ändringsmöjligheter

Förmånstagares ändringsmöjligheter för KTPK-egenpension tecknad före 2021 med återbetalningsskydd och förmånstagares ändringsmöjligheter för familjeskydd, *se punkt 22.11 Förmånstagarens ändringsmöjligheter.*

15 Premiebefrielse vid arbetsoförmåga

Premiebefrielse innebär att Folksam Liv i stället för arbetsgivaren, om inget annat avtalats, betalar premien för försäkringen då den försäkrade är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och villkoren enligt nedan är uppfyllda.

Premiebefrielse gäller följande förmåner:
- Ålderspension
- KTPK-Egenpension
- Sjukpension
- Familjepension
- Familjeskydd
- Särskild barnpension
- Kompletterande premier till KTPK-Egenpension

Premiebefrielse kan endast gälla pensionsförmåner för vilka premien är avtalad att betalas fortlöpande varje månad. Premiebefrielse för alternativ pensionslösning gäller i de fall premien placeras i Folksam kooperativa tjänstepensioner.

Rätt till premiebefrielse finns då försäkrad är arbetsoförmögen och har ersättning från Försäkringskassan enligt Socialförsäkringsbalken i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning till minst 25 procent. Med sjukpenning likställs även förebyggande sjukpenning som utbetalats med i genomsnitt 25 procent eller mer under en månad.

Beslut om endast arbetsskadelivränta ger inte rätt till sjukpension men ger rätt till premiebefrielse. Arbetsoförmågan ska ha uppkommit under försäkringstiden i Folksam och uppgå till minst 25 procent. Arbetsoförmåga som uppkommit innan försäkringstiden i Folksam måste ha ökat med minst 25 procent under försäkringstiden i Folksam för att rätten till premiebefrielse ska inträda. Ökningen av arbetsoförmågan beräknas utifrån den arbetstid i anställningen som försäkring för sjukpension grundas på.

För att ha rätt till premiebefrielse ska den försäkrades arbetsoförmåga ha varat i mer än 90 kalenderdagar i följd, så kallad karenstid. Om arbetsoförmågan inte varat i mer än 90 dagar i följd, men den försäkrade under den senaste tolvmånadersperioden har varit sjuk vid flera tillfällen, inträder rätt till premiebefrielse efter det att den försäkrade varit arbetsoförmögen i sammanlagt 105 kalenderdagar under perioden. Vid återinsjuknande ska den nya perioden av arbetsoförmåga vara minst 30 dagar. I karenstiden räknas endast tid efter det att försäkringen börjat gälla för den försäkrade. För försäkrad som får aktivitetsersättning eller sjukersättning utan föregående sjukskrivning kan Folksam besluta om avkortning av karenstiden.

Har den försäkrade rätt till premiebefrielse, är premiebefrielsen hel oavsett graden av arbetsoförmåga så länge denna rätt består.

Försäkringen blir premiebefriad från och med månaden efter det att rätt till premiebefrielse inträtt. Om rätten till premiebefrielse inträtt den första i månaden blir försäkringen premiebefriad från och med samma månad. Premiebefrielsen utges dock inte under tid som ingår i sjuklöneperioden enligt lag.

Premiebefrielse gäller längst till och med månaden före den månaden den försäkrades ordinarie pensionsålder uppnås eller när villkoren för premiebefrielse inte längre är uppfyllda. Premiebefrielse för sjukpension kan även gälla efter ordinarie pensionsålder, till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år eller när villkoren för premiebefrielse inte längre är uppfyllda. Är pensionsåldern lägre än 65 år gäller premiebefrielsen till och med den månad då den försäkrade uppnår pensionsåldern. Avlider den försäkrade innan dess gäller premiebefrielsen till och med dödsfallsmånaden. Premiebefrielse kan beviljas även efter anställningstid, *se punkt 20, Efterskydd.*

15.1 Anmälan

Drabbas den försäkrade av sjukdom eller olycksfall som kan antas medföra arbetsoförmåga av sådan varaktighet att rätt till premiebefrielse kan komma i fråga, ska arbetsgivaren snarast möjligt sända en skriftlig anmälan om sjukpension/premiebefrielse till Folksam.

Arbetsgivaren är skyldig att snarast meddela Folksam om den försäkrades ersättning från den allmänna försäkringen ändras eller upphör. Arbetsgivaren ska även lämna uppgift till Folksam om andra förhållanden som kan påverka rätten till premiebefrielse.

Om anställningen upphört och den försäkrade omfattas av efterskydd ska den försäkrade själv anmäla sjukfall till Folksam, *se punkt 20, Efterskydd.*

När Folksam Liv utreder rätten till ersättning ska försäkrad och arbetsgivare, utan kostnad för Folksam Liv, lämna de uppgifter och eventuella läkarutlåtanden om sjukdomen eller olycksfallet, som Folksam Liv begär. Sker inte detta, kan rätten till premiebefrielse inte utredas.

16 Kollektiv slutbetalning

Om försäkrad avslutar sin tjänst före ordinarie pensionsålder för att helt avgå i pensioneringssyfte, tidigast månaden efter det att han/hon fyllt 62 år, slutbetalas försäkringen. Detta innebär att den premie som skulle betalats av arbetsgivaren för förmånsbestämd ålderspension, KTPK- egenpension, och familjepension, från avgångstidpunkten till ordinarie pensionsålder i stället betalas genom ett kollektivt försäkringsskydd i Folksam Tjänstepension.

Kollektiv slutbetalning för alternativ pensionslösning gäller i de fall premien placeras i Folksam kooperativa tjänstepensioner.

Vid slutbetalning beräknas belopp för försäkringen på den pensionsmedförande lön, de basbelopp och de basbeloppsgränser som gällde månaden innan tidpunkt för slutbetalning. Detta innebär att försäkringens värde blir lika stort som om premierna betalats löpande av arbetsgivaren fram till ordinarie pensionsålder utifrån de förmåner som gällde vid avgångstidpunkten.

Om den avtalade pensionsåldern för ålderspension är lägre än 65 år slutbetalas KTPK-egenpensionen vid uppnådd pensionsålder om intjänandet pågick till och med månaden före den försäkrade har rätt till ålderspension. Avgång i pensioneringssyfte krävs inte för att sådan slutbetalning ska ske.

17 Sjukpension

Rätt till sjukpension finns då försäkrad är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och har ersättning från Försäkringskassan enligt Socialförsäkringsbalken i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning. Med sjukpenning likställs även förebyggande sjukpenning som utbetalats med i genomsnitt 25 procent eller mer under en månad.

Arbetsoförmågan ska ha uppkommit under försäkringstiden i Folksam och ska uppgå till minst 25 procent. Arbetsoförmåga som uppkommit innan försäkringstiden i Folksam måste ha ökat med minst 25 procent under försäkringstiden i Folksam för att rätten till sjukpension ska inträda. Ökningen av arbetsoförmågan beräknas utifrån den arbetstid i anställningen som försäkring för sjukpension grundas på.

För att ha rätt till sjukpension ska den försäkrades arbetsoförmåga ha varat i mer än 90 kalenderdagar i följd, så kallad karenstid. Om arbetsoförmågan inte varat i mer än 90 dagar i följd, men den försäkrade under den senaste tolvmånadersperioden har varit sjuk vid flera tillfällen, inträder rätt till sjukpension efter det att den försäkrade varit arbetsoförmögen i sammanlagt 105 kalenderdagar under perioden. I karenstiden räknas endast tid efter det att försäkringen börjat gälla för den försäkrade. För försäkrad som får aktivitetsersättning eller sjukersättning utan föregående sjukskrivning kan Folksam Liv besluta om avkortning av karenstiden. Sjukpension utges inte under tid som ingår i sjuklöneperioden enligt lag.

Rätt till sjukpension gäller från och med dagen efter det att karenstiden är uppnådd. Om karenstiden uppnås under tid då aktivitetsersättning eller sjukersättning betalas ut, gäller rätt till sjukpension från och med månaden efter den dag, då karenstiden är uppnådd.

Rätten till sjukpension gäller som längst till dess att villkoren för sjukpension inte längre är uppfyllda eller till dess att den försäkrade dessförinnan avlider, dock som längst till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år. Om den försäkrade tar ut sin ålderspension från KTP 2 har den försäkrade inte rätt till sjukpension till den del som uttaget av ålderspensionen avser. Bedömningen av rätten till sjukpension ska göras utifrån den arbetstid som gällde efter uttaget av ålderspensionen.

17.1 Sjukpensionens storlek

Sjukpensionens storlek beräknas utifrån den försäkrades pensionsmedförande lön, basbelopp, ersättningsnivåer som anges i KTP 2 och basbeloppsgränser som gällde månaden före den då rätt till premiebefrielse inträder.

För försäkrad som insjuknar under tid med korttidsarbete enligt lag om stöd vid korttidsarbete ska sjukpensionen beräknas enligt särskilt regelverk beslutat av kollektivavtalsparterna. Nedanstående gäller då rätt till sjukpension finns från den 2 januari 2022 och senare.

Ersättningsnivåer för sjukpension enligt KTP 2

Lön	Ersättning under sjukpenningtid	
	Till och med sjukdag 360	Från och med sjukdag 361
- 10 prisbasbelopp	10 %	0 %
10 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %	65 %
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %	32,5 %
Lön	**Ersättning under tid med sjuk-/aktivitetsersättning***	
- 7,5 prisbasbelopp	15 %	
7,5 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %	
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %	

* Dock inte om sjukpenning har utbetalats för samma tid.

Ersättningens storlek är beroende av graden av arbetsoförmåga i den försäkrade anställningen. Graden av arbetsoförmåga kan vara 25, 50, 75 eller 100 procent. Vid fullständig arbetsoförmåga gäller rätt till hel sjukpension. Ändras graden av arbetsoförmåga för den försäkrade, ändras sjukpensionen i motsvarande grad.

Det dagberäknade sjukpensionsbeloppet beräknas genom att månadsbeloppet delas med 30 dagar då rätt till sjukpension finns för del av månad. När Försäkringskassan har fattat beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning ändras sjukpensionen från dagberäknad ersättning till månadsberäknad ersättning. Detta innebär att samma belopp gäller för hela månaden.

För en försäkrad som har sjukersättning från Försäkringskassan, men förvärvsarbetar med så kallad steglös avräkning enligt de särskilda reglerna i 37 kap socialförsäkringsbalken eller fått sjukersättningen eller aktivitetsersättningen från Försäkringskassan förklarad vilande enligt 36 kap Socialförsäkringsbalken, reduceras sjukpensionen.

Sjukpension på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp ska minskas med livränta till följd av arbetsskada enligt Socialförsäkringsbalken eller ersättning på grund av ersättningsplikt som åligger staten.

18 Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – KTP Utland

Genom särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring får den anställde ett försäkringsskydd likvärdigt de socialförsäkringsförmånerna som han eller hon eventuellt förlorar vid utlandstjänstgöring.

För tjänsteman som anmäls till KTP Utland tecknas sjukpension vid utlandstjänstgöring. Sjukpension vid utlandstjänstgöring ersätter ordinarie sjukpension i KTP 2 och sjukförmåner från Försäkringskassan när rätt till sådana saknas då den försäkrade har blivit utskriven från svensk socialförsäkring på grund av utlandstjänstgöring.

Beroende på slag av utlandstjänstgöring och tjänstgöringsland tecknas utöver sjukpension vid utlandstjänstgöring och de förmåner som normalt ingår i KTP 2 även ålderspension och

efterlevandepension vid utlandstjänstgöring som kompensation för bortfall av allmän pension när den försäkrade inte längre tillhör svensk socialförsäkring och arbetsgivaren därmed inte betalar socialförsäkringsavgift i Sverige.

Nedan beskrivs endast de avvikelser från och tillägg till KTP 2 som gäller vid utlandstjänstgöring.

18.1 Förutsättningar för KTP Utland

Förutsättningar för att omfattas av KTP Utland är att den anställde omfattas av KTP 2 och svensk socialförsäkring innan utlandstjänstgöringen påbörjas. Arbetet utomlands ska ske antingen som fortsatt anställd och avlönad av den svenska arbetsgivaren (så kallad utsändning), eller på den svenska arbetsgivarens uppdrag i ett syster-, dotter- eller koncernbolag (så kallad uppdrag), det vill säga har kvar sin anställning i Sverige (tjänstledighet med löfte om återanställning) och samtidigt är anställd av ett utländskt företag i ett syster-, dotter- eller koncernbolag.

Arbetsgivaren ska göra en anmälan till Folksam på särskild blankett för varje anställd som ska omfattas av KTP Utland. Så länge den anställde omfattas av svensk socialförsäkring, vanligtvis mellan tolv och 24 månader efter att utlandsuppdraget påbörjats, ska dock KTP Utland inte tecknas.

18.2 Kompensation ålderspension och efterlevandepension

Kompensation för bortfall av allmän ålderspension och efterlevandepension i KTP Utland är obligatorisk då den försäkrade är utsänd eller på uppdrag arbetar i ett land utanför EU/EES som Sverige inte ingått en socialförsäkringskonvention om pension med. *Se punkt 18.5 Ålderspension vid utlandstjänstgöring och 18.6 Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring.*

Kompensation för bortfall av allmän ålderspension och efterlevandepension i KTP Utland kan tecknas av arbetsgivaren på frivillig basis när den anställde arbetar i ett land inom EU/EES eller i ett land som Sverige ingått en socialförsäkringskonvention om pension anses otillräcklig.

Vid uppdragsanställning kan kompensation i KTP Utland avtalas bort genom ett särskilt avtal mellan arbetsgivaren och den försäkrade.

18.3 Pensionsmedförande lön

Som grund för bestämmande av pensionsmedförande lön för utlandsanställda ska lönetillägg som beror på ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållande i sysselsättningslandet inte ingå.

18.4 Sjukpension vid utlandstjänstgöring

Sjukpensionen är tänkt att ge samma ersättningsnivåer vid sjukdom som vid arbete i Sverige. För utlandstjänstgörande tjänsteman som inte erhåller sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning, aktivitetsersättning eller liknande enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och inte uppbär sjuklön från arbetsgivaren utbetalas sjukpensionen vid utlandstjänstgöring enligt tabell nedan vid fullständig arbetsoförmåga:

Lön	Till sjukdag 360	Från sjukdag 361
- 10 prisbasbelopp	90 %	80 %
10 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %	65 %
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %	32,5 %

Ersättningens storlek är beroende av graden av arbetsoförmåga i den försäkrade anställningen.

Graden av arbetsoförmåga kan vara 25, 50, 75 eller 100 procent. Vid fullständig arbetsoförmåga gäller rätt till hel sjukpension. Ändras graden av arbetsoförmåga för den försäkrade, ändras sjukpensionen i motsvarande grad.

18.4.1 Samordning sjukpension

Samordning sker i fråga om ersättning som den anställde kan erhålla från annan av arbetsgivaren betald försäkring, annan förmån som arbetsgivaren utger, utländsk socialförsäkring eller arbetsskadeförsäkring eller enligt utländska skadeståndsrättsliga regler samt ersättningar genom liknande förutnämnda förmåner.

18.4.2 Uppgifter och underlag för bedömning av sjukpension vid utlandstjänstgöring

Arbetsoförmåga ska styrkas med läkarintyg och eventuellt andra uppgifter och handlingar, på svenska eller engelska, som behövs för bedömning av den försäkrades rätt till sjukpension. Försäkrad som begär sjukpension ska utan kostnad för Folksam Liv lämna det medicinska underlag som styrker sjukdomen eller olycksfallet som Folksam behöver för att utredda rätt till sjukpension.

Skäliga kostnader för läkarintyg som Folksam Liv särskilt begär bekostas av Folksam Liv. Folksam Liv kan även föreskriva att den försäkrade inställer sig för undersökning hos särskilt anvisad läkare.

18.5 Ålderspension vid utlandstjänstgöring

Ålderspensionens syfte är att kompensera för bortfall av svensk allmän ålderspension och tecknas som en kompletterande premie till KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021.

Arbetsgivaren ska för tjänsteman som är född 1954 eller senare och där arbetsgivaren inte betalar lagstadgad ålderspensionsavgift i Sverige, utöver avgifter i KTP 2 betala nedanstående ålderspensionsavgift till en kompletterande premie till KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021 på tjänstemannens lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp.

Ålder	Procentsats
18-29	9,4
30-39	11,3
40-49	13,5
50-59	16,5
60-64	18,5

18.5.1 Minskning av ålderspensionspremie

Ålderspensionsavgift till en kompletterande premie till KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021 ska minskas med premie för annan av arbetsgivaren betald försäkring samt med arbetsgivaravgift för utländsk socialförsäkring, för motsvarande förmåner.

Garanti

Garanti gäller för bortfall av utländsk pension med vilken samordning skett enligt ovan. En förutsättning är dock att bortfallet per månad motsvarar minst 0,4% av prisbasbeloppet. Den försäkrade ska anmäla och kunna styrka bortfallet av pensionsförmån. Vidare sträcker sig garantin för eventuellt bortfall endast till det högsta belopp som skulle betalats ut från KTPK-egenpension tecknad från och med 1 januari 2021 om samordning inte skett.

18.6 Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring

Efterlevandepensionens syfte är att kompensera för bortfall av svensk allmän efterlevandepension om tjänstemannen avlider under utlandstjänstgöring. Arbetsgivaren ska för tjänsteman, för vilken arbetsgivaren inte betalar lagstadgad efterlevandepensionsavgift i Sverige, på tjänstemannens lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp teckna en särskild efterlevandepension i Folksam. Försäkringen ska skydda efterlevande till tjänstemannen om tjänstemannen avlider under tjänstgöringen utomlands. Försäkringsskyddet börjar gälla från och med andra kalenderåret efter det år, då tjänstemannen börjat tjäna in KTP Utland. Försäkringsskyddet gäller under hela

den fortsatta tid under vilken den tjänstemannen tjänar in KTP Utland och längst intill månaden innan tjänstemannen fyller 65 år. Om premiebetalning för KTP Utland upphör före 65 år fortsätter försäkringsskyddet att gälla till och med slutet av det tredje kalenderåret efter att premiebetalningen upphörde, dock längst intill månaden innan tjänstemannen fyller 65 år.

Om tjänstemannen avlider under tid som försäkringsskyddet gäller enligt ovan, utbetalas efterlevandepension enligt följande

- Till den försäkrades make/maka, registrerad partner eller sambo* utbetalas 1,0 inkomstbasbeloppet under fem år, vilket förlängs till dess att yngsta barnet fyller 12 år. Med barn avses den avlidnes egna biologiska barn och adopterade barn där adoptionen skett innan den avlidne fyllt 60 år. Den sistnämnda begränsningen gäller inte om det adopterade barnet/barnen är den avlidnes makas/makes/registrerad partners barn eller om mer än fem år förflutit sedan adoptionstidpunkten vid dödsfallet.

- Till vart och ett av den försäkrades barn utbetalas 0,5 inkomstbasbelopp per år fram till och med månaden innan barnet fyller 20 år. Definitionen av förmånsberättigat barn är detsamma som i punkten ovan.
- Oavsett vad som sägs i punkterna ovan upphör pensionsutbetalningen från och med månaden efter det att förmånstagaren avlidit. Eventuella försäkringsfall som inträffat före 1/1 2005 regleras enligt tidigare gällande regler. Den så kallade ATP kompensation för efterlevandepension som följer av ”Avtal om social trygghet för tjänstemän vid utlandstjänstgöring” som gällde för perioden före 1 januari 2005 är inte fribrevsgrundande.

*Anmärkning: Med sambo avses samma begrepp som används för KTP-planens familjeskydd.

18.6.1 Återkomst till Sverige

Utlandstjänstgörande tjänsteman som efter återkomst till Sverige inte erhåller anställning och därigenom ej heller får rätt till sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning, aktivitetsersättning eller liknande enligt socialförsäkringsbalken har rätt till sjukpension enligt KTP 2 utan gällande karenstiden på 90 kalenderdagar om han är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall vid återkomsten eller blir det under den tid försäkringsskyddet upprätthålls enligt *punkt 20, Efterskydd*. Utbetalning av sjukpension kan även avse kortare tid än en kalendermånad..

18.7 Återkallande till Sverige

Om Folksam Liv så kräver är den anställde skyldig att vid sjukdom återvända till Sverige.

19 Fortsättningsförsäkring

Rätten att teckna fortsättningsförsäkring har upphört att gälla från och med 2022-06-01.

20 Efterskydd

20.1 Efterskydd vid dödsfall

Försäkringsskydd vid dödsfall fortsätter att gälla inom tre kalendermånader efter att anställningen har upphört eller då arbetsgivarens försäkringsavtal med Folksam avseende KTP 2 är uppsagt och uppsägningen har trätt i kraft. Den försäkrade får dock inte ha fyllt 65 år eller dessförinnan påbörjat utbetalning av ålderspension från KTP 2 eller genom en ny anställning omfattas av förmåner som är likvärdiga med motsvarande förmåner inom KTP 2. Efterskyddet gäller inte om KTP 2 är kollektivt slutbetalning.

20.2 Efterskydd vid arbetsoförmåga

Försäkringsskydd vid arbetsoförmögen fortsätter att gälla inom tre kalendermånader efter att anställningen har upphört eller då arbetsgivarens försäkringsavtal med Folksam avseende KTP 2 är uppsagt och uppsägningen har trätt i kraft. Försäkringsskyddet gäller under förutsättning att den försäkrade fortsätter att oavbrutet vara arbetsoförmögen så att karenstiden för premiebefrielse uppnås. Den försäkrade får dock inte ha fyllt 66 år eller dessförinnan påbörjat utbetalning av ålderspension från KTP 2 eller genom en ny anställning omfattas av annan pensionsplan som innehåller en sjukpension som bedöms vara likvärdig med KTP 2. Efterskyddet förlängs om den försäkrade blir sjuk under tiden då efterskyddet gäller. Skyddet förlängs med lika många dagar som sjukdomen varar. Efterskyddet gäller inte om KTP 2 är kollektivt slutbetald.

21 Flytt av pensionskapital

21.1 Flytt av pensionskapital avseende KTPK-egenpension tecknad före 2021

Fram till tre månader innan ålderspensionen helt eller delvis har börjat betalas ut, kan den försäkrade välja att flytta intjänat pensionskapital till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om den försäkrade till exempel flyttar pensionskapital som

avser ålderspension utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till försäkring som också avser ålderspension utan återbetalningsskydd.

En flytt måste avse hela pensionskapitalet.

Flytt kan avse pensionskapital enligt nedan:
- pensionskapital från traditionell försäkring tecknad före 1 januari 2021 till fondförsäkring tecknad efter 1 januari 2021
- pensionskapital från traditionell försäkring tecknad före 1 januari 2021 till traditionell försäkring tecknade efter 1 januari 2021
- pensionskapital från fondförsäkring tecknad före 1 januari 2021 till traditionell försäkring tecknad efter 1 januari 2021
- pensionskapital från fondförsäkring tecknad före 1 januari 2021 till fondförsäkring tecknad efter 1 januari 2021
- pensionskapital mellan försäkringar tecknade före 1 januari 2021*

Pensionskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall.

Vid beräkning av det flyttbara pensionskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt i förekommande fall flyttavgift. Det flyttbara pensionskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade pensionskapitalet. Läs mer om justeringar under *punkt 24 Fördelning av överskott.*

En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt i förekommande fall flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Flytten genomförs så snart som möjligt efter det att skriftlig begäran har inkommit till Folksam. Försäkringen varifrån pensionskapitalet flyttas, upphör att gälla när pensionskapitalet överförs till mottagande försäkringsgivare.

***Flytt av pensionskapital mellan försäkringar tecknade före 1 januari 2021**
Försäkrad som var sjuk och inte omfattades av det obligatoriska omvalet av ny KTPK-egenpension som gäller från och med 1 januari 2021 kan flytta intjänat pensionskapital avseende KTPK-egenpension. Det gäller såväl kapital intjänat inom traditionell försäkring som fondförsäkring. Flytten gäller hela pensionskapitalet.

21.2 Flytt av Ursprunglig KTPK
Den försäkrade kan när som helst begära flytt av försäkringens värde till KTPK-egenpension tecknad efter 1 januari 2021. Flytt måste alltid gälla hela värdet av en försäkring, endast en del av en försäkring kan inte flyttas. En förutsättning för flytträtt är att den är tillåten enligt vid varje tidpunkt gällande bestämmelser i KTP-planen och de regler som i övrigt är bestämda av kollektivavtalsparterna, till exempel genom beslut i KTP-nämnden.

Flytt kan inte göras av en försäkring där pensionsutbetalning har påbörjats.

Flytten genomförs så snart som möjligt efter det att skriftlig begäran har inkommit till Folksam. Ingen avgift tas ut vid flytt av ursprunglig KTPK.

21.3 EU-flytt
Försäkrad som tar tjänst inom EU-administrationen och som tjänar in pension enligt EG:s pensionssystem, har rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till detta pensionssystem enligt särskilda bestämmelser i lag om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådan flytt.

22 Utbetalning av pension

22.1 Ålderspension
Om den försäkrade inte meddelar annat betalas förmånsbestämd ålderspension och ursprunglig KTPK (KTPK) ut månadsvis i efterskott livet ut, från och med den månad den försäkrade fyller 65 år. KTPK-egenpension tecknad före 2021 betalas ut under fem år om den försäkrade inte meddelar annat.

Om den försäkrade har en avtalad pensionsålder som är lägre än 65 år har den försäkrade rätt till förmånsbestämd ålderspension från och med månaden efter uppnådd pensionsålder.

Om den försäkrade önskar göra ett särskilt val av utbetalningstid för förmånsbestämd ålderspension eller KTPK från 65 års ålder måste detta val göras redan i samband med uppnådd pensionsålder eller vid förtida uttag.

Inför utbetalning av ålderspension får den försäkrade information från respektive försäkringsgivare om de ändringsmöjligheter som finns.

22.1.1 Rätt till sjukpension vid avtalad pensionsålder

För försäkrad som vid avtalad pensionsålder har rätt till sjukpension gäller att ålderspensionen betalas ut från 66 år istället för avtalad pensionsålder om den försäkrade inte begär något annat.

22.2 Minskning av ålderspension före 65 års ålder vid samtidig ersättning på grund av sjukdom

Förmånsbestämd ålderspension för försäkrad som har avtalad pensionsålder som är lägre än 65 år minskas enligt följande regler:

- Ålderspension på lön upp till 10 prisbasbelopp minskas med vad den försäkrade har rätt till i form av sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken om den försäkrade har rätt till premiebefrielse omedelbart före pensionsåldern, *se punkt 15, Premiebefrielse vid arbetsoförmåga.* Om ålderspensionen är reducerad på grund av att den försäkrade inte har full tjänstetid reduceras minskningsbeloppet i motsvarande grad.
- Ålderspension på lön upp till 7,5 prisbasbelopp minskas med vad den försäkrade har rätt till i form av sjukersättning och yrkes/arbetsskadelivränta enligt socialförsäkringsbalken samt med ersättningsplikt som staten ansvarar för, detta oavsett om den försäkrade haft rätt till premiebefrielse eller inte. Om ålderspensionen är reducerad på grund av att den försäkrade inte har full tjänstetid reduceras minskningsbeloppet i motsvarande grad.

Vid partiell sjukpenning, sjukersättning, livränta eller ersättning som staten ansvarar för sker ovanstående beräkning på motsvarande andel av ålderspensionen. Den återstående andelen betalas ut utan något avdrag. Under tid då sjukpenning betalas ut ska ålderspensionen, vid full tjänstetid, alltid betalas ut med minst fem procent av den försäkrades pensionsmedförande lön upp till 10 prisbasbelopp. Är tjänstetiden reducerad eller sjukpenningen partiell ska procenttalet fem reduceras i motsvarande grad. Under tid då sjukersättning betalas ut ska dock minst det pensionsbelopp som gäller från 65 år betalas ut.

22.3 Förtida uttag

Förmånsbestämd ålderspensionen, KTPK och KTPK-egenpension tecknad före 2021 betalas ut från en annan tidpunkt än vid den ordinarie pensionsåldern, om den försäkrade begär det, tidigast från 55 års ålder. För att den försäkrade ska tillåtas att göra ett förtida uttag krävs att detta sker i pensioneringssyfte, det vill säga att man har för avsikt att avstå från fortsatt förvärvsarbete eller att fortsätta förvärvsarbeta endast till en liten del. Den försäkrade ska skriftligen intyga till Folksam att pensioneringssyfte föreligger. Om tjänstemannen har flera anställningar är det bara sysselsättningsgraden i den anställning där förtida uttag begärs som ska beaktas i förhållande till pensioneringskravet.

Vid helt förtida uttag anses pensioneringssyftet vara uppfyllt om den försäkrade har en ordinarie arbetstid på mindre än åtta timmar per vecka, för partiellt uttag se nedan.

Vid förtida uttag blir det livsvariga månatliga beloppet lägre än om uttag görs vid ordinarie pensionsålder. Beloppet räknas om enligt de försäkringstekniska riktlinjer som gäller för Folksam.

Ett förtida uttag av ålderspension kan inte göras under tid då den försäkrade har sjukpenning eller hel sjukersättning från Försäkringskassan. Rätten saknas även för försäkrade som har rätt till premiebefrielse i KTP 2 på grund av arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall.

22.4 Uppskjutet uttag

Innan utbetalning påbörjats har den försäkrade rätt att skjuta upp hela eller delar av sitt uttag av ålderspension. Det månatliga beloppet blir högre än om uttag görs vid ordinarie pensionsålder. Beloppet räknas om enligt de försäkringstekniska riktlinjer som gäller för Folksam.

Om den försäkrade inte begär uppskjutet uttag sker utbetalning från ordinarie pensionsålder.

22.5 Temporärt uttag

Innan utbetalning påbörjats har försäkrad rätt att ändra utbetalningstid för ålderspension. Den försäkrade kan välja en tidsbegränsad utbetalningstid, för förmånsbestämd ålderspension i minst 5 år och för KTPK och KTPK-egenpension tecknad före 2021 i minst 2 år.

Temporärt uttag kan begäras tidigast månaden efter att den försäkrade fyller 55 år. Försäkrad som har lägre pensionsålder än 65 år för förmånsbestämd ålderspension, kan vid förtida uttag eller uppskjutet uttag med uttagstidpunkt före 65 års ålder, göra ett temporärt uttag av som skulle ha utbetalts från ordinarie pensionsålder till 65 år. Uttag ska ske med jämn nivå mellan uttagstidpunkten och 65 år, varvid utbetalningstiden före 65 år kan bli kortare än 5 år. Pension som skulle ha betalats livet ut, från 65 år, får fördelas från 65 år med jämn pensionsnivå under kortast tid 5 år.

22.6 Partiellt uttag

Den försäkrade har rätt att ta ut endast en del av ålderspensionen. Partiellt uttag kan göras såväl före som efter 65 års ålder, enligt följande regler:

- Förmånsbestämd ålderspension, KTPK och KTPK-egenpension tecknad före 2021 kan betalas ut vid olika tillfällen
- Olika uttagsandelar och utbetalningstider kan väljas för ålderspension, KTPK och KTPK-egenpension tecknad före 2021
- Vid partiellt uttag före 65 års ålder krävs att uttagen andel tas ut i pensioneringssyfte. Den försäkrade måste trappa ner arbetstiden i samma procentuella andel som det partiella uttaget utgör av hel ålderspension. Den försäkrade har rätt att arbeta upp till åtta timmar per vecka. Exempel – Om den försäkrade arbetar 100 procent och vill ta ut 25 procent av ålderspensionen, måste den försäkrade minska sin arbetstid till 75 procent.
- Den försäkrade väljer fritt hur stor andel som ska tas ut, dock minst 10 procent av det intjänade pensionskapitalet. Ska utbetalning ske från flera försäkringar, måste minst 10 procent från varje försäkring tas ut. Varje försäkring kan delas upp i högst tre delar.
- Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden före 65 år sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före den första nedtrappningen.
- Ytterligare partiellt uttag av ålderspension kan inte ske förrän tidigast efter tolv månaders utbetalning. När utbetalningen av ålderspension har påbörjats till någon del, kan denna uttagsandel inte ändras.

Om den försäkrade har flera anställningar beaktas sysselsättningsgraden endast i förhållande till den försäkring varifrån partiellt uttag begärs. Om sysselsättningsgraden därefter ökar upphör rätten till partiellt uttag. Försäkrade som byter arbetsgivare omfattas fortfarande av rätten till partiellt uttag, förutsatt att sysselsättningsgraden inte ökas.

22.7 Uppehåll i utbetalningen

Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av ålderspension. Uppehåll måste gälla hela den ålderspension som utbetalas från försäkringen i fråga, det är således inte möjligt att pausa del av utbetalning.

Den försäkrade kan begära uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Uppehåll i utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången. Den försäkrade har rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

22.8 Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning

Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning.

Den försäkrade kan begära förlängning av utbetalningstiden till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Utbetalningstiden kan förlängas vid ett eller flera tillfällen till högst 20 år, räknat från det att utbetalningen startades, om den försäkrade inte väljer livsvarig utbetalning. Den försäkrade kan ändra sin begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft. Förkortning av utbetalningstid är inte möjlig att välja under pågående utbetalning.

22.9 KTPK-egenpension tecknad före 2021

22.9.1 Utbetalningsbelopp för ålderspension traditionell försäkring

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet genom att värdet på pensionskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt samt antagen livslängd. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

22.9.2 Utbetalningsbelopp för ålderspension fondförsäkring

Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde vid varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte.

Vid livslång utbetalning samt för försäkring utan återbetalningsskydd beräknar Folksam Fondförsäkring antalet återstående utbetalningstillfällen utifrån ett antagande om dödlighet i försäkringsbeståndet. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

22.9.3 Ålderspension vid nedsatt arbetsförmåga

Om arbetsförmågan är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom kan den försäkrade inte få ålderspension för den del som arbetsoförmågan avser. Detta innebär att om den försäkrade begär helt eller partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder, måste den försäkrade intyga att den försäkrade:

- inte får sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan.
- inte har begärt sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan.
- inte har begärt utökning av sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan.
- inte får sjukpension enligt pensionsplanens regler eller liknande ersättning från avtalsförsäkring.
- inte får sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan.
- inte har begärt sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan.

Om den försäkrade får både partiell ålderspension och partiell sjukpension enligt pensionsplanens regler och arbetsförmågan försämras ytterligare, upphör inte rätten till fortsatt utbetalning av ålderspension.

22.10 Utbetalning till efterlevande

Rätt till pension till efterlevande gäller från och med kalendermånaden efter den försäkrade avlider. Pensionen betalas ut till och med månaden under vilken förmånstagarna avlider eller rätten av annan anledning bortfaller.

Om försäkringen tecknats med livsvarig ålderspension kombinerat med återbetalningsskydd, bortfaller en del av värdet när den försäkrade avlider efter att utbetalning av ålderspension påbörjats. Dessa försäkringar bidrar på så sätt till arvsvinsterna.

22.10.1 Anmäla dödsfall

Anmälan om den försäkrades dödsfall kan göras av arbetsgivare eller efterlevande till den försäkrade. Anmälan ska göras skriftligen till Folksam snarast möjligt. För ersättning i samband med dödsfall ska dödsfallsintyg och släktutredning lämnas.

Om en utbetalning begärs och det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

22.10.2 Utbetalning av familjeskydd

Avlider den försäkrade innan försäkringsskyddet upphört, *se punkt 12, Familjeskydd,* utbetalas pension under fem år.

Pensionen betalas ut månadsvis i efterskott till förmånstagare. Förfallodag är den sista i varje månad. Saknas förmånstagare, sker ingen utbetalning.

Avlider förmånstagare under tiden pensionen betalas ut, tillfaller pensionen för dödsfallsmånaden förmånstagarens dödsbo.

22.10.3 Utbetalning av familjepension

Pension betalas ut från och med månaden efter den försäkrades död till efterlevande make och arvsberättigade barn som inte fyllt 20 år. Annan person kan inte sättas in som förmånstagare enligt förordnande. Med make menas både efterlevande man och kvinna. Det som sägs om make i denna punkt ska i tillämpliga delar även gälla registrerad partner och sambo*.

*Sambo enligt definition i familjeskydd, *se punkt 14.1 Generellt förmånstagarförordnande.*

Försäkrad som önskar ha sambo som förmånstagare till familjepension måste skriftligen anmäla sambons namn och personnummer till Folksam. Anmälan om sådant särskilt förmånstagarförordnande sker lämpligen på särskilt framtagen blankett, som fås av Folksam.

Familjepension till efterlevande make upphör när maken avlider eller ingår nytt äktenskap.

Familjepension till barn upphör månaden efter barnet fyller 20 år eller dessförinnan avlider. Om barn vid den åldern, på grund av sjukdom eller olycksfall, är fullständigt och varaktigt arbetsoförmögen, har barnet rätt till pension så länge detta förhållande består och sjuk- eller aktivitetsersättning betalas ut från Försäkringskassan.

22.10.4 Förmånsbestämda familjepensionens utbetalningsbelopp

Den sammanlagda familjepensionen som månatligt betalas ut beror på vilka förmånstagare som finns vid månads ingång. Pensionen betalas ut med nedan angiven procent av grundbeloppet.

Förmånstagarna är	Familjepensionen betalas sammanlagt ut med följande procent av grundbeloppet
Efterlevande make utan barn	100 procent
Efterlevande make och ett barn	130 procent
Efterlevande make och två barn	150 procent
Efterlevande make och fler än två barn	150 procent
	+ 10 procent för varje barn utöver två

Förmånstagarna är	Familjepensionen betalas sammanlagt ut med följande procent av grundbeloppet
Ett barn	75 procent
Två barn	110 procent
Tre barn	135 procent
Fyra barn	150 procent
	+ 10 procent för varje barn utöver fyra

Av den familjepension som betalas ut till make och barn gemensamt, får den efterlevande maken 75 procent av grundbeloppet och barnen får den resterande delen. Barnen delar lika på det belopp som de får gemensamt.

22.10.5 Utbetalning av Särskild barnpension

Pensionen börjar betalas ut månaden efter den försäkrades dödsfall. För utbetalning av hel barnpension krävs att den försäkrade hade en pensionsgrundande tjänstetid på 360 månader, räknat från 28 års ålder. I dessa 360 månader kan även tid inom annan tjänstepensionsförsäkring räknas med. Barnpensionen reduceras om den beräknade tjänstetiden är kortare än 360 månader, *se punkt 6, Pensionsgrundande tjänstetid och punkt 7 Samordning.*

Förmånstagare	Procent av grundbeloppet
Ett barn	75 procent
Två barn	110 procent
Tre barn	135 procent
Fyra barn	150 procent
	+ 10 procent för varje barn utöver fyra

Vid varje utbetalningstillfälle fördelas grundbeloppet i lika proportioner mellan antalet arvsberättigade barn.

22.10.6 Utbetalning av KTPK-egenpension tecknad före 2021

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd traditionell försäkring
Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av pensionskapitalet som hör till försäkringen.

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet utifrån att värdet på pensionskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet som följer av ovanstående. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd fondförsäkring
Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av pensionskapitalet som hör till försäkringen.

Utbetalningsbeloppet bestäms sedan vid varje utbetalningstillfälle utifrån aktuellt värde och med beaktande av återstående utbetalningstid. Dessutom tas hänsyn till antagande om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Pensionen beräknas lika för kvinnor och män.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

22.10.7 Förmånstagarens rätt att avstå
Förmånstagare kan skriftligen till Folksam förklara sig avstå från sin rätt som förmånstagare till familjeskydd och KTPK-egenpension tecknad före 2021.

Avståendet kan göras både före och efter förmånstagare mottagit utbetalning av pension. Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagarrätt. Ett avstående avser alla framtida utbetalningar av pension och kan inte villkoras.

Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som avstått som förmånstagare. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet.

22.11 Förmånstagarens ändringsmöjligheter

22.11.1 Familjeskydd
Förmånstagare kan skriftligen begära att utbetalningstidpunkten ska senareläggas. Anmälan om senareläggning ska göras före den första utbetalningen av pension.

Utbetalningen ska senast påbörjas inom fem år efter dödsfallet. Den kortaste period man kan senarelägga uttag är sex månader. Senareläggs utbetalning av pension, ökas pensionen med 0,25 procentenheter för varje månad som utbetalningen senarelagts.

Har förmånstagare senarelagt utbetalning av pension, men avlider innan utbetalning av pension påbörjats, börjar utbetalning av pension från och med månaden efter dödsfallet, förutsatt att annan förmånstagare finns.

22.11.2 KTPK-egenpension tecknad före 2021 med återbetalningsskydd

Om den försäkrade avlider innan utbetalning av ålderspension påbörjats, har förmånstagare till återbetalningsskydd vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden i den mån det är möjligt i försäkringen och förenligt med inkomstskattelagen. Ändring kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats. Återbetalningsskydd betalas ut i högst 20 år. Om utbetalningarna skjuts upp eller ändring sker av utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

Fondbyte och ändring av fondfördelning för återbetalningsskydd
Om ålderspension tryggas i fondförsäkring har förmånstagare till återbetalningsskyddet efter den försäkrades död rätt att ändra fördelningen av pensionskapitalet mellan fonderna och byta fonder. Sådan ändring eller fondbyte genomförs så snart som möjligt efter att Folksam Fondförsäkring tagit emot begäran, dock tidigast när regleringen av försäkringsfallet är klar.

22.12 Sjukpension

Den som begär utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet, med läkarutlåtande eller andra uppgifter. De handlingar och övriga upplysningar som har betydelse för bedömningen av Folksam Livs ansvarighet ska utan dröjsmål anskaffas och inges till Folksam Liv samt bekostas av den som gör anspråk på utbetalningen.

Utbetalning av sjukpension ska normalt ske senast en månad efter det att Folksam Liv har fått in fullständiga underlag för utbetalning.

Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

Sjukpensionen utbetalas månadsvis i efterskott.

22.12.1 Anmälan

Drabbas den försäkrade av sjukdom eller olycksfall som kan antas medföra arbetsoförmåga av sådan varaktighet att rätt till sjukpension kan komma i fråga, ska arbetsgivaren snarast möjligt göra en anmälan på internettjänsten eller på blankett om sjukpension/ premiebefrielse till Folksam.

Arbetsgivaren är skyldig att snarast meddela Folksam Liv om den försäkrades ersättning från den allmänna försäkringen ändras eller upphör. Arbetsgivaren, och i vissa fall den försäkrade, ska på begäran av Folksam Liv lämna uppgift om även andra förhållanden som kan påverka rätten till sjukpension.

Om anställningen upphört och den försäkrade omfattas av efterskydd ska den försäkrade själv anmäla sjukfall till Folksam, *se punkt 20 Efterskydd.*

När Folksam Liv utreder rätten till sjukpension ska försäkrad och arbetsgivare, utan kostnad för Folksam Liv lämna de uppgifter och eventuella läkarutlåtanden om sjukdomen eller olycksfallet, som Folksam begär. Sker inte detta, kan rätten till sjukpension inte utredas.

22.13 Utbetalningstermin

Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet utbetalning från försäkring sker, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger två procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

22.14 Engångsutbetalning av små pensionsbelopp

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att betala ut kapitalet som ett engångsbelopp.

22.15 Medgivande

Medgivande att inhämta upplysningar från läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukhus, annan sjukvårdsinrättning, Försäkringskassan eller annan försäkringsinrättning ska lämnas på begäran.

22.16 Felaktigt utbetalt belopp

Om försäkringstagare lämnat sådan uppgift till Folksam att utbetalning skett till fel mottagare, ska försäkringstagaren, i den mån den felaktiga utbetalningen inte återbetalas till Folksam, hålla Folksam skadeslös.

Om försäkrad eller förmånstagare lämnat sådan uppgift till Folksam att utbetalning skett till fel mottagare kan Folksam inte göras ansvarig gentemot den rättmätiga mottagaren.

Om försäkrad eller förmånstagare har erhållit utbetalning med för högt belopp eller för tid då denne inte har haft rätt till utbetalningen, kan Folksam återkräva det felaktigt utbetalda beloppet.

22.17 Oriktiga uppgifter

Oriktiga uppgifter kan leda till att försäkringen blir helt eller delvis ogiltig och att utbetalning nekas eller sänks.

22.18 Räntebestämmelser

Utbetalning sker senast en månad efter det att Folksam mottagit fullständigt underlag för utbetalningen. Sker utbetalning vid ett senare tillfälle utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredning ska bedrivas med tillbörlig skyndsamhet

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31 dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

23 Avgifter och skatter

23.1 Avgifter för KTPK-egenpension tecknad före 2021

Avgifter kan tas ut som procentuell avgift på premien och pensionskapitalet och/eller som en styckekostnad per försäkring. Avgifter kan utgå för kapitalförvaltning, flytt av pensionskapital, utbetalning och andra förfoganden över försäkringen.

Avgifter tas ut löpande under försäkringstiden genom en minskning av pensionskapitalet från och med den dag försäkringen blir gällande.

Vid fondförsäkring tas utöver Folksam Fondförsäkrings avgifter också ut avgift av respektive fondförvaltare.

Avgifter tas ut enligt vid var tid gällande prislista, se information på folksam.se. Förändringar i prislistan gäller även för försäkringsavtal ingångna före avgiftsändringen.

23.2 Skatter

23.2.1 Inkomstskatt

Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

23.2.2 Avkastningsskatt

För KTPK-egenpension betalar Folksam Tjänstepension respektive Folksam Fondförsäkring, enligt lag, avkastningsskatt. Avkastningsskatten påverkar försäkringens värde.

24 Fördelning av överskott

Överskott uppstår om utfallet av de försäkringstekniska antagandena blir mer gynnsamt än vad som antagits vid fastställande av premie. Medel i konsolideringsfonden som inte behövs för förlusttäckning, eller andra ändamål enligt respektive företags bolagsordning för respektive försäkringsförmån, kan fördelas till försäkringstagare och försäkrade.

Vd för respektive företag beslutar, enligt särskild delegation från styrelsen och i enlighet med dessa villkor samt konsolideringspolicyn, om fördelning av överskott till försäkringstagare och försäkrade.

24.1 Förmånsbestämd försäkring

För förmånsbestämd försäkring ska fördelning av överskott i första hand ske i form av pensionstillägg för inflationsskyddad höjning av pension under utbetalning till de försäkrade eller förmånstagare. Procentsatsen för pensionstillägget ska bestämmas efter enhetliga principer och är lika för alla pensionsbelopp som betalas ut med samma basår. Fördelat överskott är inte garanterat utan kan reduceras.

Tilldelning av fördelat överskott sker i samband med utbetalning. Tilldelning av överskott kan även ske genom fribrevsuppräkning eller genom premiesänkning. Folksam Tjänstepensions och Folksam Livs styrelse kan även besluta om annan tilldelning av överskott.

24.2 Premiebestämd försäkring (traditionell förvaltning), KTPK-egenpension tecknad före 2021

Överskott och pensionskapital
Om utvecklingen av dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och kapitalavkastning totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits när det garanterade pensionsbeloppet beräknats uppstår ett överskott.

En traditionell försäkring berättigar till en andel av överskottet. Överskott fördelas på försäkringar med hjälp av bland annat den återbäringsränta som används när pensionskapitalet beräknas. Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsnivån, se nedan. Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd samt begränsas av solvenskrav och andra lagkrav. Återbäringsräntan kan också variera beroende på försäkringstidens längd och när premieinbetalning skett.

Pensionskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till:
- premieinbetalningar
- utbetalningar
- återbäringsränta
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för avgifter
- avdrag för avkastningsskatt
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

En försäkrings andel av överskottet motsvaras av skillnaden mellan pensionskapitalet och det beräknade värdet av Folksam Tjänstepension garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtalet med senast gällande antaganden.

Överskott är inte garanterat, vilket innebär att det kan reduceras för att täcka uppkomna förluster. Överskottet kan dessutom reduceras om Folksam Tjänstepensions solvenssituation är sådan att åtagandena gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Justeringar vid flytt
Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom flytt ska Folksam Tjänstepension säkerställa att flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/försäkrade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Det kan därför då bli aktuellt med en justering av det flyttbara värdet. Det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid flytt beroende på konsolideringsgradens nivå (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Beräkning av tilläggsbelopp
Om överskott uppstått under försäkringstiden, kan detta berättiga till utbetalning av tilläggsbelopp utöver garanterat pensionsbelopp. Eventuellt tilläggsbelopp beräknas när utbetalning från försäkringen ska påbörjas.

Kollektiv konsolideringsnivå
Folksam Tjänstepension kollektiva konsolideringsnivå är förhållandet mellan de totala tillgångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda pensionskapitalen är den kollektiva konsolideringsnivån 100 procent. Uppgift om konsolideringsnivån finns på folksam.se.

Den kollektiva konsolideringen ska ligga mellan 100 och 120 procent. Målnivån för den kollektiva konsolideringen är 112 procent. Målet för konsolideringsnivån fastställs av Folksam Tjänstepensions styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringsnivån ska ligga mellan 100 och 120 procent. Återbäringsräntan omprövas en gång i månaden och dess nivå beslutas av Folksam Tjänstepensions verkställande direktör. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd. Om den kollektiva konsolideringen överstiger den övre gränsen (120 procent) i mer än tolv månader ska en plan tas fram med syfte att återställa konsolideringen till en nivå inom intervallet inom tolv månader. Om den kollektiva konsolideringen understiger den nedre gränsen (100 procent) i mer än sex månader ska en engångsreallokering (engångsåtertag av återbäring) ske inom arton månader. En engångsreallokering ska syfta till att den kollektiva konsolideringen når nivån 104 procent.

Folksam Tjänstepensions konsolideringsnivå och ekonomiska ställning i övrigt framgår av Folksam Tjänstepensions årsredovisning, som finns på folksam.se.

24.3 Familjeskydd

Överskott som uppkommer inom KTP-familjeskydd används i första hand för att värdesäkra pensionen genom anknytning till det förhöjda prisbasbeloppet under såväl utbetalningstid som innan utbetalning av pension påbörjats. Anpassning sker den 1 januari varje år. Sänkning av det förhöjda prisbasbeloppet föranleder inte minskning av pensionsbeloppen. Senare höjning av det förhöjda prisbasbeloppet beaktas endast i den mån det därigenom blir högre än det var före sänkningen. Överskott som inte tas i anspråk för värdesäkring enligt ovan används för att sänka premien..

25 Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos någon annan försäkringsgivare Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bl.a. försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 241 71, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

26 Begränsning av ansvar

Folksam kan inte ställas till svars för ett meddelande eller ett dokument som fått felaktig lydelse, om rättelse vidtas så snart felet upptäckts. Meddelande anses ha inkommit till Folksam den dag det ankomststämplats eller på annat sätt daterats hos Folksam.

27 Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenad på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folksams kontroll, kan inte Folksam hållas ansvarigt för förseningen. Detta givet att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana händelser som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör oss.

28 Begränsningar av försäkrings giltighet

28.1 Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning (Lag (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.) i fråga om Folksams ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie). Folksam är fri från krigsansvarighet för försäkring som tecknats eller för utökning av försäkringsbelopp efter krigstillståndets inträde, eller inom en period av tre månader dessförinnan.

28.2 Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige. Den gäller heller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militär fredsbevarande verksamhet i FN:s regi eller enligt beslut av OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

28.3 Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Vistas den försäkrade utanför Sverige i område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder – utan att själv delta – gäller följande: Tecknades försäkring eller utökades pensionsbeloppet i samband med utresan till eller under vistelse i området, och kriget eller oroligheterna då pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller inte försäkringen respektive utökningen för dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar under vistelsen i området eller inom ett år efter dess slut och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

29 Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om den personliga integriteten och vill att förmånsberättigad ska känna sig trygg i hur vi hanterar personuppgifter. När arbetsgivaren ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även personuppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till den försäkrade och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar personuppgifter beror på vilka produkter som används. Mer information om Folksams behandling av personuppgifter finns på www.folksam.se/ personuppgifter. Där anges bland annat vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur förmånsberättigad utövar sina rättigheter.

Det går även att kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

30 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Alla företag i Folksamgruppen ska (enligt lagen om straff för penningtvättsbrott) motverka att pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet kan omsättas till pengar eller annan egendom. De företag inom Folksamgruppen som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer ett strikt regelverk för att förhin dra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse dessa företag med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Berörda företag inom Folksamgruppen har rätt att
- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger.
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- dela information till andra företag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

31 Ändring av försäkringsvillkor

Folksam får anpassa försäkringsvillkoren till framtida ändringar av KTP-planen liksom till ändringar av planens tillämpning som beslutats av kollektivavtalsparterna eller av behörigt organ utsett av dessa, till exempel KTP-nämnden, utan samtycke från försäkringstagare, försäkrade eller förmånstagare. Förändringar i försäkringsvillkor kan göras av Folksam under avtalstiden om detta är nödvändigt med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Ändringar kan även göras av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagarna eller andra förmånsberättigade.

Ändring av dessa försäkringsvillkor ska godkännas av KTP-nämnden.

Ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft månaden efter den månad ändringen gjordes eller vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna eller behörigt organ utsett av dessa bestämmer.

32 Om vi inte skulle komma överens

32.1 Vänd dig först till oss på Folksam

Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

32.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende

Om du inte är nöjd med Folksams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist mot Folksam kan du begära överprövning i allmän domstol. I punkt 32.3-5 kan du läsa mer om möjligheten att ärendet det prövat av Kundombudsmannen Folksam och allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning eller tillämpning av KTP 2 prövas din fråga i första hand av KTP-nämnden. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till Pensionsskiljenämnden enligt pensionsplanens bestämmelser.

I punkt 32.6 kan du läsa mer om möjligheten att ärendet det prövat av nämnd.

32.3 Kundombudsmannen Folksam

Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar försäkrings-, sparande- och skadeärenden där Folksam fattat ett slutligt beslut. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked. Du kan kontakta kundombudsmannen via telefon eller via formulär på folksam.se enligt nedan.

Telefon: 0771-655 253
Webb: Kundombudsmannen - Vårt oberoende är en extra trygghet - Folksam

32.4 Allmän domstol
Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

32.5 Extern rådgivning
Genom konsumentvägledaren i din kommun, eller genom Konsumenternas bank- och finansbyrå eller Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande. Läs mer på folksam.se.

32.6 Nämnder

32.6.1 KTP-nämnden
KTP-nämnden svarar för tolkningen av KTP 2 och är i övrigt rådgivande till försäkringsgivaren. Försäkrad, försäkringstagare eller ersättningsberättigad kan begära att fråga som angår honom ska tas upp till behandling i KTP-nämnden.
Adress: Box 90209
120 23 Stockholm

32.6.2 Pensionsskiljenämnden
Tvister om tolkning och tillämpning av försäkringsavtal, försäkringsvillkor eller andra bestämmelser rörande KTP 2, ska avgöras av pensionsskiljenämnden. Pensionsskiljenämnden har upprättats i enlighet med lagen om skiljeförfarande. Förfarandet är förenat med en kostnad.

33 Begreppsförklaringar

33.1 Arbetsoförmåga
Med arbetsoförmåga menas i dessa villkor att en försäkrad på grund av sjukdom eller olycksfall har förlorat arbetsförmågan eller fått den nedsatt med minst 25 procent.

33.2 Arvsvinst
Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

33.3 Basår
Basår ligger till grund för hur förmånsbestämd ålderspension, familjepension eller sjukpension värdesäkras.

Det år som pensionen börjar betalas ut, fastställs normalt som basår. För utbetalning som börjar i januari månad gäller dock närmast föregående år som basår. Med undantag för sjukpension där basår sätts till dagen innan den försäkrade fick rätt till sjukpension.

33.4 Folksam kooperativa tjänstepensioner
Folksam kooperativa tjänstepensioner är den övergripande benämningen för verksamhet som bedrivs av Folksam som försäkringsgivare och administratör av i första hand kollektivavtalade tjänstepensionsavtal för anställda inom kooperation och folkrörelse, till exempel KTP 2.

33.5 Fond
En fond är en samling av värdepapper, till exempel aktier eller obligationer.

33.6 Fondförsäkring
Försäkring där kapitalet är placerat i fonder som är valbara hos försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget.

33.7 Fribrev
Ett fribrev är en försäkring som det inte görs några nya premieinbetalningar till. Det kan till exempel handla om en tjänstepensionsförsäkring efter att den försäkrade har slutat på jobbet. Den försäkrades försäkring läggs då i fribrev och framtida pension bygger på de premier som redan har betalats in och hur försäkringens värde förändras.

33.8 Förhöjt prisbasbelopp
Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen. Det förhöjda prisbasbeloppet ska beräknas på samma sätt som det ordinarie prisbasbeloppet, men med ett annat bastal.

33.9 Förmånstagare
Person som har rätt att få utbetalning från försäkringen.

33.10 Försäkringsfall
En ersättningsgrundande händelse till exempel, sjukdom, dödsfall eller pensionering.

33.11 Försäkringsgivare
Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

33.12 Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked
Beskriver vad som gäller för din premiebestämda försäkring.

Pensionsbesked
Pensionsbeskedet är ett dokument som den försäkrade får varje år och som bland annat redovisar hur pensionskapitalet eller pensionsförmånerna har förändrats under året.

Pensions- och Försäkringsbesked
Beskriver vad som gäller för din förmånsbestämda försäkring.

33.13 Försäkringsvillkor
Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare, försäkringstagare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

33.14 Garanterat pensionsbelopp
Det lägsta pensionsbelopp som Folksam Tjänstepension garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet och enligt gjorda inbetalningar. Gäller endast traditionell försäkring.

33.15 Garantitid
Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd i KTPK-egenpension med avdrag för tid då som pensionen utbetalats eller varit under uppehåll. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

33.16 Inkomstbasbelopp
Belopp som följer inkomstutvecklingen i Sverige och som fastställs varje år av regeringen.

33.17 Karenstid
Tid under ett försäkringsfall där den försäkrade inte är berättigad till ersättning.

33.18 Kollektivavtal
Skriftligt avtal mellan arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation eller enskild arbetsgivare vilket reglerar löner och övriga anställningsvillkor för arbetstagare.

33.19 KTP-nämnden
En partssammansatt nämnd med representanter för Fremia och Forena/Handels och Akademikerförbunden. Nämnden företräder kollektivavtalsparterna i frågor som rör tolkning och tillämpning av KTP-planen.

33.20 Pensioneringssyfte
För att ha rätt till ett partiellt eller helt förtida uttag av ålderspension ska den försäkrade ha för avsikt att gå i pension.

När det gäller partiellt uttag menas med detta att den försäkrade har för avsikt att inte arbeta lika mycket och därför kommer att minska sin sysselsättningsgrad.

När det gäller helt förtida uttag krävs att den försäkrade har för avsikt att helt sluta arbeta eller i vart fall tänker sig att inte arbeta mer än de 8 timmar i genomsnitt per vecka vilket krävs för att omfattas av KTP 2.

Pensioneringssyfte föreligger inte om den försäkrade är anmäld till arbetslöshetskassa eller arbetsförmedling.

33.21 Pensionsmedförande lön

Lön som ligger till grund för beräkning av pension. Högsta pensionsmedförande lön framgår av KTP 2.

33.22 Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

33.23 Tjänstepensionsföretag

Ett tjänstepensionsföretag är ett företag som främst erbjuder försäkringar för tjänstepension. Ett tjänstepensionsföretag måste ha tillstånd från Finansinspektionen.